תלמוד ירושלמי ערלה

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: הַנּוֹטֵעַ לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת פָּטוּר מִן הָעָרְלָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר אֲפִילּוּ אָמַר הַפְּנִימִי לְמַאֲכָל וְהַחִיצוֹן לִסְיָיג הַפְּנִימִי חַיָּיב וְהַחִיצוֹן פָּטוּר.

הלכה: הַנּוֹטֵעַ לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת פָּטוּר כול׳. כְּתִיב וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל. אֶת שֶׁהוּא לְמַאֲכָל חַיָּיב. לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֻצִּים פָּטוּר. מֵעַתָּה אוֹתוֹ שֶׁלְּמַאֲכָל אֲפִילּוּ חִישֵּׁב עָלָיו לִסְיָיג יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר עֵץ מַאֲכָל.

רִבִּי יוֹסֵי לָמַד דָּבָר מִתְּחִילָּתוֹ. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵילִים לֹא יֵאָכֵל. וְכִי אֵין יוֹדְעִין שֶׁבְּעֵץ מַאֲכָל הַכָּתוּב מְדַבֵּר מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל אֶת שֶׁהוּא לְמַאֲכָל חַיָּיב לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֻצִּים פָּטוּר. רִבִּי יוֹנָה לָמַד דָּבָר מִסּוֹפוֹ. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ אֶת פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁבְּעֵץ מַאֲכָל הַכָּתוּב מְדַבֵּר מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל אֶת שֶׁהוּא לְמַאֲכָל חַיָּיב לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֻצִּים פָּטוּר.

תַּנֵּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמָן שֶׁנָּטַע לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֻצִּים דָּבָר שֶׁהוּא רָאוּי לָהֶם. נָטַע דָּבָר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָהֶן חַיָּיב. יְאוּת אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּמִשְׁנֶה סֵדֶר נְטִיעָתָם לָעֻצִּים בְּרוֹצֵף לְקוֹרוֹת בְּמִשְׁפֶּה לִסְיָיג מְקוֹם הַסְּיָיג מוֹכִיחַ עָלָיו.

תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר כָּל הָאִילָנוֹת בָּאִין לְמַחֲשֶׁבֶת פְּטוֹר חוּץ מִן הַתְּאֵינָה. רִבִּי מֵאִיר כְּדַעְתֵּיהּ דְּאָמַר כָּל אִילָנוֹת אִילָן סָרָק חוּץ מִדַּיִּת וּתְאֵינָה.

תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין לָךְ בָּא לְמַחֲשֶׁבֶת פְּטוֹר אֶלָּא שִׁלְשֶׁת הַמִּינִין בִּלְבַד רִימוֹן וְשִׁקְמִים וּצְלָף. מַהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּיבִין בְּמַעֲשֵׂר. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי בָּא בַּר מָמָל וּדְרִבִּי הִילָא. דְּאִיתַפַּלְגּוֹן הַמְּשַׁמֵּר פֵּירוֹתָיו לָעֵצִים רִבִּי בָּא בַּר מָמָל אָמַר חַיָּיב. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אָמַר פָּטוּר. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל אָמַר חַיָּיב. מִן הָדָא וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ. מִמָּה שֶׁיֵּשׁ לָךְ וְאֵין לוֹ אַתְּ חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. יָצָא הֶבְקֵר שֶׁיָּדְךָ וְיָדוֹ שָׁוִין בּוֹ. הוּא לָקֵט הִיא שִׁכְחָה הִיא פֵּיאָה הִיא הֶבְקֵר.

רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אָמַר פָּטוּר מִן הָדָא כוֹסְבָּר שֶׁזְּרָעָהּ לְזֶרַע יַרְקָהּ פָּטוּר. שַׁנְיָיא הִיא כוֹסְבָּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גוֹרֶן אַחֶרֶת. וְהַיי דָּא אָמַר דָּא הַמְקַיֵּים מִלֵּיאָה שֶׁלִּכְרוּב בָּטְלָה דַּעְתּוֹ קֶלַחִין יְחִידִין לֹא בָטְלָה דַּעְתּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְהוּא שֶׁלִּיקֵּט יָרָק. אֲבָל אִם לֹא לִיקֵּט יָרָק כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים עֵצִים חַיָּיבִין בְּמַעֲשְׂרוֹת.

מַהוּ שֶׁיְּהוּ אֲסוּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל. וְכִי עֵצִים אֵינָן אֲסוּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל. מַה צְרִיכָא לֵיהּ כְּגוֹן אִילֵּין תּוּתַיָּיא דְּלָא אִית בְּהוֹן מַמָּשׁ.

רִימוֹן שֶׁנְּטָעוֹ לְשֵׁם רִימוֹן. בְּנוֹת הֲדַס שֶׁנְּטָעָן לְשֵׁם בְּנוֹת הֲדַס. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי חַיָּיב. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי פָּטוּר. אָמַר רַב חִסְדָּא מָאן דְּאָמַר חַיָּיב בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מְשַׁמְּרִין. מָאן דְּאָמַר פָּטוּר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הָרוֹב מְשַׁמְּרִין. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי אִם בְּמָקוֹם מְשַׁמְּרִין לָמָּה לִי חִישֵּׁב אֲפִילּוּ לֹא חִישֵּׁב. כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים זַיִת וּתְאֵינָה עַד שֶׁיַּחְשׁוֹב עֲלֵיהֶן. אֶלָּא אֲפִילּוּ מֻחֶזֶּה מְשַׁמְּרִין וּמֻחֶזֶּה שֶׁאֵין מְשַׁמְּרִין. אָמַר רִבִּי מַתְיָה מִן דְּבַתְרָתֵהּ מָקוֹם שֶׁאֵין רוֹב מְשַׁמְּרִין אֲפִילּוּ לֹא חִישֵּׁב פָּטוּר.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק גֶּפֶן שֶׁעָלַת בְּמָקוֹם חוֹרְשִׁין פְּטוּרָה מִן הָעָרְלָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ נְטָעָהּ. וְהָתַנִּינָן הָעוֹלֶה מֵאֵילָיו חַיָּיב בְּעוֹרְלָה. תַּמָּן בְּשֶׁנְּטָעָן בְּמָקוֹם יִישׁוּב. בְּרַם הָכָא שֶׁנְּטָעָהּ בְּמָקוֹם חוֹרְשִׁין. אָמַר רִבִּי לָיְעָזָר הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵינָהּ עוֹשָׂה כְּדֵי טְפֵילָתָהּ. אֲבָל אִם הָיְתָה עוֹשָׂה כְּדֵי טְפֵילָתָהּ חַיֶּיבֶת.

רַב חוּנָה שָׁאַל אֶתְרוֹג שֶׁנְּטָעוֹ לְמִצְוָותוֹ מַהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב בְּעָרְלָה. חָזַר רַב חוּנָא וְאָמַר אֶתְרוֹג שֶׁנְּטָעוֹ לְמִצְוָתוֹ חַיָּיב בְּעָרְלָה. וְלֹא כֵן תַּנִּינָן וּלְקַחְתֶּם לָכֶם וְלֹא מִן הַמִּצְוָה. תַּמָּן וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּדָמִים לֹא מִן הַמִּצְוָה. בְּרַם הָכָא כְּמַה דְתֵימַר גַּבֵּי שׁוֹפָר יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם מִכָּל מָקוֹם. וְכָא שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵילִים לֹא יֵאָכֵל מִכָּל מָקוֹם. מַה בֵּינוֹ לְמְשַׁמֵּר פֵּירוֹתָיו לָעֵצִים. כְּשֵׁם שֶׁהוּא רוֹצֶה בְּפִרְיוֹ כָּךְ הוּא רוֹצֶה בְּעֵצוֹ. בְּרַם הָכָא רוֹצֶה הוּא בְּפִרְיוֹ וְאֵין רוֹצֶה בְּעֵצוֹ. וְעוֹד מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי חֲנִינָה פֶּרִי אִם אוֹמֵר עֵצוֹ אֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּחָג. מַה דָּמֵי לָהּ. זַיִת שֶׁנְּטָעוֹ לְהַדְלִיק בּוֹ בַּחֲנוּכָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר בּוּן זֶה דְּבַר תּוֹרָה וְזֶה דְּבַר תּוֹרָה. מַה דָּמֵי לָהּ. זַיִת שֶׁנְּטָעוֹ לְהַדְלִיק בּוֹ אֶת הַמְּנוֹרָה. זֶה דְּבַר תּוֹרָה וְזֶה דְּבַר תּוֹרָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן נְטָעוֹ צַד הַתַּחְתּוֹן לִסְיָיג וְהָעֶלְיוֹן לְמַאֲכָל. צַד הַתַּחְתּוֹן לְמַאֲכָל וְהָעֶלְיוֹן לִסְיָיג. אָמַר לֵיהּ הִיא הָדָא הִיא הָדָא. הִיא צַד הַתַּחְתּוֹן לִסְיָיג וְהָעֶלְיוֹן לְמַאֲכָל. הִיא צַד הָעֶלְיוֹן לִסְיָיג וְהַתַּחְתּוֹן לְמַאֲכָל. כֵּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מֵבִיא זְמוֹרָה וּמְסַיֵּים עַד כָּאן לִסְיָיג מִיכָּן וָאֵילָךְ לְמַאֲכָל.

רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי נִיחָא צַד הַתַּחְתּוֹן לִסְיָיג וְהָעֶלְיוֹן לְמַאֲכָל. צַד הַתַּחְתּוֹן לְמַאֲכָל וְהָעֶלְיוֹן לִסְיָיג גָּדֵל מִתּוֹךְ אִיסּוּר וְאַתְּ אָמַר הָכֵן. רִבִּי זְעִירָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן בָּצָל שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ אֲפִילּוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר.

נְטָעוֹ לִסְיָיג וְחִישֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכָל בָּא בְמַחֲשָׁבָה. לְמַאֲכָל וְחִישֵּׁב עָלָיו לִסְיָיג לֹא כָל הֵימֵינוּ. נְטָעוֹ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה לִסְיָיג מִכָּאן וְאֵילָךְ חִישֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכָל מִכֵּיוָן שֶׁחִישֵּׁב בּוֹ מַחֲשֶׁבֶת חִיּוּב יְהֵא חַיָּיב. וְהָתַנִּינָן רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֲפִילּוּ הַפְּנִימִי לְמַאֲכָל וְהַחִיצוֹן לִסְיָיג הַפְּנִימִי חַיָּיב וְהַחִיצוֹן פָּטוּר. תַּמָּן לְמַאֲכָל לְמַאֲכָל לְעוֹלָם. לִסְיָיג לִסְיָיג לְעוֹלָם. בְּרַם הָכָא מִכֵּיוָן שֶׁעִירֵב בּוֹ מַחֲשֶׁבֶת חִיּוּב יְהֵא חַיָּיב.

נְטָעוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים לִסְיָיג מִיכָּן וָאֵילָךְ חִישֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכָל וְהוֹסִיף תּוֹסֶפֶת פְּטוֹר. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר הַתּוֹסֶפֶת חִיּוּב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָדָא דְרִבִּי יִרְמְיָה מִתְחַמְיָא קַשְׁיָא וְלֵית הִיא אֶלָּא נִיחָא. כְּהָדָא דְתַנֵּי שָׁדֶה שֶׁהֶבִיאָה שְׁלִישׁ לִפְנֵי גּוֹי וּלְקָחָהּ יִשְׂרָאֵל רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר הַתּוֹסֶפֶת פְּטוֹר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַתּוֹסֶפֶת חִיּוּב. וְהָכָא עִיקָּרוֹ פְּטוֹר וְתוֹסַפְתּוֹ חִיּוּב.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כָּל שֶׁאֵין לוֹ עָרְלָה אֵין לוֹ רְבָעִי. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים עָרְלָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה עִיקַּר עָרְלָה צְרִיכָה לֵיהּ אֵין עִיקַּר עָרְלָה פָּחוֹת מִשָּׁלֹשׁ שָׁנִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי עִיקַּר רְבָעִי צְרִיכָה לֵיהּ כָּל שֶׁאֵין לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין לוֹ עָרְלָה אֵין לוֹ רְבָעִי.

תַּנֵּי אֵילָן שֶׁמִּקְצָתוֹ נָטוּעַ בָּאָרֶץ וּמִקְצָתוֹ חוּץ לָאָרֶץ מִכֵּיוָן שֶׁמִּקְצָתוֹ נָטוּעַ בָּאָרֶץ כֵּילוּ כּוּלּוֹ בָאָרֶץ דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר צַד הַנָּטוּעַ בָּאָרֶץ חַיָּיב צַד הַנָּטוּעַ חוּץ לָאָרֶץ פָּטוּר. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן נַעֲשָׂה כְטֶבֶל וְכִמְעוּשָּׂר מְעוּרָבִין מִזֶּה עַל זֶה.

רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר. מַה כְרִבִּי דְרִבִּי אָמַר שׁוֹרָשִׁין חַיִּין זֶה מִזֶּה. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הָכָא שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר. הֵן דְּתֵימַר שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר יָשָׁן שֶׁהִשְׁרִישׁ מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ אֲבָל אִם הִשְׁרִישׁ מֵחוּץ לָאָרֶץ בָּאָרֶץ לֹא בְדָא.

שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר. וְהָתַנִּינָן רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֲפִילּוּ הַפְּנִימִי לַמַּאֲכָל וְהַחִיצוֹן לִסְיָיג הַפְּנִימִי חַיָּיב וְהַחִיצוֹן פָּטוּר. וְיִפְטוֹר צַד הַחִיצוֹן לְצַד הַפְּנִימִי. רִבִּי זְעִירָא אָמַר לָהּ סְתָם רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר רָאוּי הוּא לַחֲשׁוֹב עָלָיו לְחַיְּבוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שָׁרָשִׁים אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יָסָא בְּפֵירוּשׁ שְׁמַעְתָּנָהּ מִן דְּרִבִּי יוֹחָנָן אוֹ בְעָרְלָה חֲוִיתוֹן קַיָּימִין וְאִתְדְּכָרַת הָדָא מִילְתָא בְּבִיכּוּרִין. וְאָמַר שָׁרָשִׁין אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הֵן דְּתֵימַר שׁוֹרָשִׁין אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. בְּהִשְׁרִישׁוּ מֵחוּץ לָאָרֶץ לָאָרֶץ. אֲבָל מִשֶּׁהִשְׁרִישׁוּ מֵהָאָרֶץ לְחוּצָה לָאָרֶץ. שָׁרָשִׁים יֵשׁ בָּהֶן מַמָּשׁ.

סִיפְּקָה לִזְקִינָה פָּטוּר לְחוּץ לָאָרֶץ פָּטוּר. לְהֶקְדֵּשׁ חַיָּיב לְצַד הַתַּחְתּוֹן לְצַד הָעֶלְיוֹן חַיָּיב. לְהֶקְדֵּשׁ חַיָּיב שֶׁהוּא רָאוּי לְפָדוֹתוֹ וּלְחַיְּבוֹ. לְצַד הָעֶלְיוֹן חַיָּיב שֶׁהוּא רָאוּי לַחֲשׁוֹב עָלָיו וּלְחַיְּבוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי כַּרְבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אֲפִילּוּ יִסְבּוֹר כְּרִבִּי עָרְלָה תְּלוּיָה לְדַעְתּוֹ וּמַעְשְׂרוֹת אֵינָן תְּלוּיִין לְדַעְתּוֹ.

ב משנה: עֵת שֶׁבָּאוּ אֲבוֹתֵינוּ לָאָרֶץ וּמָצְאוּ נְטוּעַ פָּטוּר. נָטְעוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כִיבְּישׁוּ חַיָּיב. הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב. רִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר. הַנּוֹטֵעַ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְהַנִּכְרִי שֶׁנָּטַע וְהַגַּזְלָן שֶׁנָּטַע וְהַנּוֹטֵעַ בִּסְפִינָה וְהָעוֹלֶה מֵאֵילָיו חַיָּיב בָּעָרְלָה.

הלכה: וּנְטָעוּתֶם פְּרָט לְשֶׁנָּטְעוּ גּוֹיִם עַד שֶׁלֹּא בָאוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּא הָדָא אָמְרָה שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר.

נָטְעוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כִיבְּישׁוּ חַיָּיב. וּכְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּאָמַר כָּל בִּיאוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה נֶאֶמְרוּ. שֶׁבַע שֶׁכִּיבְּשׁוּ וְשֶׁבַע שֶׁחִילְּקוּ. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּחַלָּה וּבְעָרְלָה. וְתַנֵּי כֵן כְּבוֹאֲכֶם לְפִי שֶׁשִּׁינָּה הַכָּתוּב מַשְׁמָעוֹ שִׁינּוּ חֲכָמִים חִיּוּבוֹ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל תַּמָּן הוּא אָמַר הִיא הֶקֶמָה הִיא שְׁבִירָה הִיא נְפִיצָה הִיא גְּאוּלָה הִיא פְּדִיָּה. וְהָכָא הוּא מְשַׁנֶּה בֵּין לִישָׁן לְלִישָׁן.

נָטְעוּ לָרַבִּים חַיָּיב. רִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר. מִחְלָפָה שִׁיטָּתִין דְּרַבָּנִין. תַּמָּן אִינּוּן אָמְרִין יְרוּשָׁלֵם וְחוּץ לָאָרֶץ אֵין מִיטַּמִּין בִּנְגָעִין. וְהָכָא אִינּוּן אָמְרִין הָכֵין. תַּמָּן וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת. פְּרָט לִירוּשָׁלֵם שֶׁהִיא לְכָל הַשְּׁבָטִים. בְּרַם הָכָא וּנְטַעְתֶּם מִכָּל מָקוֹם.

מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי אֶלָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְהָכָא הוּא אָמַר אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי אֶלָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁמוּעָה אָמְרָהּ. בְּרַם הָכָא גַּרְמֵיהּ אָמַר.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן תִּיפְתָּר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב בָּעָרְלָה. עָלָה מֵאֵילָיו פָּטוּר מִן הָעָרְלָה. הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב בִּרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר. הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב כְּנוֹטֵעַ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ. לִרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר בְּשֶׁגְּזַל קַרְקַע. וְיֵשׁ קַרְקַע נִגְזָל. אָמַר רִבִּי הִילָא אַף עַל פִּי שֶׁאֵין קַרְקַע נִגְזָל יֵשׁ יֵיאוּשׁ לְקַרְקַע.

רִבִּי יְאשָׁיָה מַייְתֵי נְטִיעוֹת מֵחוּץ לָאָרֶץ בְּגוּשֵׁיהֶן וּנְצִיב לוֹן בָּאָרֶץ. רִבִּי יוֹנָה לְשָׁכְרוֹ שָׁנִים. רִבִּי יוֹסֵי לְשָׁכְרוֹ רְבָעִי.

תַּנֵּי גּוֹי שֶׁהִרְכִּיב אִילָן מַאֲכָל עַל גַּבֵּי אִילָן סָרָק אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן חַיָּיב בָּעָרְלָה. עָרְלָה מֵאֵימָתַי הוּא מוֹנֶה לוֹ מִשָּׁעַת נְטִיעָתוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר בִּלְבַד דְּבָרִים שֶׁהֵן בָּאִין בְּמַחֲשָׁבָה כְּגוֹן חָרוּבֵי צַלְמוֹנָה וְחָרוּבֵי גִידוֹדָה. אֲבָל עֲרָבָה כִּנְטוּעַ בָּאָרֶץ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ עֲרָבָה. וְהָתַנִּינָן אֵין נוֹטְעִין וְאֵין מַבְרִיכִין וְאֵין מַרְכִּיבִין עֶרֶב שְׁבִיעִית פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאִם נָטַע אוֹ הִבְרִיךְ אוֹ הִרְכִּיב יֵיעָקֵר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ פָתַר לָהּ בָּעֲרָבָה נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר אֲפִילּוּ עֲרָבָה לָמָּה לִי יֵיעָקֵר. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהֵן מִתְאָחִין בַּשְּׁבִיעִית. וְהֵיי דָא אָמַר דָּא הַנּוֹטֵעַ וְהַמַּבְרִיךְ וְהַמַּרְכִּיב שִׁלֹּשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה עָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלִימָה וּמוּתָּר לְקַיְּמָהּ בִּשְׁבִיעִית פָּחוֹת מִשִּׁלֹּשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא עָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלִימָה וְאָסוּר לְקַיְּמוֹ בִּשְׁבִיעִית. אֲבָל אָמְרוּ פֵּירוֹת נְטִיעָה זוֹ אֲסוּרִין עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט. תַּנֵּי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹנְיָא לִית כָּאן מַרְכִּיב. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי אֲפִילּוּ כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לִית כָּאן מַרְכִּיב לְשֶׁעָבַר הָא בַתְּחִילָּה לֹא.

רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוֹלָה בְּשֵׁם חִזְקִיָּה הַנּוֹטֵעַ בְּעָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב חַיָּיב בְּעָרְלָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׁרָשִׁין מְפַעְפְּעִין אוֹתוֹ. רִבִּי יוֹנָה מַפִּיק לִשְׁנָה כְּלֵי חֶרֶשׁ עוֹמֵד בִּפְנֵי שָׁרָשִׁין. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי נָטַע בּוֹ דְּלַעַת מֵאַחַר שֶׁהוּא כְּנָקוּב אֲצֶל הָאִילָן כְּנָקוּב הוּא אֲצֶל זָרְעִין.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי אִילָן שֶׁנִּטְעוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת חַיָּיב בְּעָרְלָה וּפָטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת דִּכְתִיב עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ הַיּוֹצֵא הַשָּׂדֶה. וּבַשְּׁבִיעִית צְרִיכָה דִּכְתִיב וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיי. וּכְתִיב שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמוֹר.

ג משנה: אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וְהַפֹּלֵעַ עִמּוֹ אִם יָכוֹל לִחְיוֹת פָּטוּר וְאִם לָאו חַיָּיב. נֶעֱקַר הַפֹּלֵעַ מִצִּידּוֹ זִיעְזָעָתוֹ הַמַּחֲרִישָׁה אוֹ שֶׁזִּיעְזָעָתוֹ וְעָשָׂאוֹ כְעָפָר אִם יָכוֹל לִחְיוֹת פָּטוּר וְאִם לָאו חַיָּיב. אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וְנִשְׁתַּיֵּיר בּוֹ שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר. וְכַמָּה יְהֵי בְּשׁוֹרֶשׁ רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְשׁוּם רִבִּי לָעְזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בִּירְתּוֹתָא כְּמַחַט שֶׁלְמִתּוֹן. אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וּבוֹ בְּרִיכָה וְהוּא חָיֶה מִמֶּנּוּ חָזְרָה זְקִיפָה לִהְיוֹת כְּבְרִיכָה. הִבְרִכָה שָׁנָה אַחַר שָׁנָה וְנִפְסְקָה מוֹנֶה מִשָּׁעָה שֶׁנִּפְסְקָה. סִיפּוּק הַגְּפָנִים סִיפּוּק עַל גַּבֵּי סִיפּוּק אַף עַל פִּי שֶׁהִבְרִיכָן בָּאָרֶץ מוּתָּר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מָקוֹם שֶׁכּוֹתְחִה יָפָה מוּתָּר. וּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְחִה רַע אָסוּר. בְּרִיכָה שֶׁנִּפְסְקָה וְהִיא מְלֵיאָה פֵּירוֹת אִם הוֹסִיף בְּמָאתַיִם אָסוּר.

הלכה: כֵּינִי מַתְנִיתָא אִם הָיָה יָכוֹל לִחְיוֹת פָּטוּר וְאִם לָאו חַיָּיב.

חִזְקִיָּה שָׁאַל פָּחוֹת מִכֵּן כְּתָלוּשׁ הוּא. הִשְׁתַּחֲוָה לוֹ אָסְרוֹ. כּוֹתְבִין עָלָיו גִּיטֵּי נָשִׁים. אָמְרִין חָזַר בֵּיהּ חִזְקִיָּה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מִן הָדָא חָזַר בֵּיהּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי מִכֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ כְּמַחַט שֶׁל מִיתּוּי דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

חִזְקִיָּה שָׁאַל שְׁלִישׁ מַחַט שָׁנָה שְׁנֵי שְׁלִישֵׁי שְׁתֵּי שָׁנִים. חֲבֵרַיָּיא בָּעֵיי מַחַט וּשְׁלִישׁ דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַרְבַּע שָׁנִים. אֵין תֵּימַר לֹא חָזַר בֵּיהּ לָמָּה שָׁאַל כֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מִן מִלְּתֵיהּ חָזַר בֵּיהּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי מִכֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ כְּמַחַט שֶׁל מִיתּוּי דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ יֵשׁ בּוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין בּוֹ כְּמַחַט שֶׁל מִיתּוּי. אָמַר רִבִּי יוּדָן מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי אַף כְּשֶׁאָמְרוּ בְּנוֹת חָמֵשׁ בְּנוֹת שֵׁשׁ בְּנוֹת שֶׁבַע אֶלָּא בִּגְפָנִים בְּנוֹת חָמֵשׁ. בִּתְאֵנִים בְּנוֹת שֵׁשׁ. בְּזֵתִים בְּנוֹת שֶׁבַע. וַאֲנָן[ן] חָמֵי הָדֵין מֵרְוִיתָא דִּתְאֵינָה אַתְיָא בְּפֵירֵי. אָמַר רִבִּי יוּדָן בְּרִבִּי טְרִיפוֹן לְעוּבְיָהּ.

אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וּבוֹ בְּרִיכָה וּבוֹ בְרֵכָה. רִבִּי חוּנָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וּבוֹ בְּרִיכָה. אָמַר רִבִּי מָנָא אִית בְּנֵי נָשׁ שְׁמוֹן בְּרִיכָה כְּמָאן דְּאָמַר בּוֹא בְרוּךְ יי.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יַסִּי רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא. רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה רִבִּי לָעְזָר רִבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה בֶּן גַּמְלִיאֵל יַלְדָּה שֶׁסִּפְּקָה לִזְקִינָה טְהֲרָה הַיַּלְדָּה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן סִיפּוּק גְּפָנִים סִיפּוּק עַל סִיפּוּק אַף עַל פִּי שֶׁהִבְרִיכָן לָאָרֶץ מוּתָּר. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא הִשְׁרִישָׁה הַיַּלְדָּה עַד שֶׁלֹּא תִתְאַחֶה מִן הַזְּקִינָה. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל דְּרִבִּי יְהוּדָה הִיא. דְּרִבִּי יְהוּדָה אָמַר מִתְאָחָה הִיא עַד שֶׁלֹּא תַשְׁרִישׁ.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שָׁרָשִׁים אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יוֹסֵי בְּפֵירוּשׁ שְׁמַעְתָּנָהּ מִן רִבִּי יוֹחָנָן אוֹ מִן שִׁיטָּתֵיהּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן וְתַנֵּי כֵן הִקְדִּישׁ וְאַחַר כָּךְ נָטַע פָּטוּר מִן הָעָרְלָה. נָטַע וְאַחַר כָּךְ הִקְדִּישׁ חַיָּיב בְּעָרְלָה. וַאֲתוֹן סָבְרִין מֵימַר הֶקְדֵּשׁ פָּטוּר וּזְקָנָה פָּטוּר. וְלָא דָמְיָא הֶקְדֵּשׁ רָאוּי הוּא לִפְדּוֹתוֹ וּלְחַייְבוֹ הוֹאִיל וְרָאוּי לְחַשּׁוֹב וּלְחַייְבוֹ אִית לָךְ גַּבֵּי זְקִינָה רָאוּי לַחֲשׁוֹב עָלֶיהָ וּלְחַייְבָהּ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֶתְרוֹג שֶׁחָנַט בִּשְׁנַת עָרְלָה וְיָצָא בִּשְׁנַת הֶיתֵּר וְסִיפְּקוֹ לַחֲבֵירוֹ אֲפִילּוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר. הָא יַלְדָּה שֶׁסִּיפְּקָהּ טְהוֹרָה הַיַּלְדָּה. אֵין תֵּימַר לֹא טְהֲרָה אֲפִילּוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר. רִבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רַבָּנִין אֶתְרוֹג שֶׁחָנַט בִּשְׁנַת עָרְלָה וְיָצָא בִּשְׁנַת הֶיתֵּר וְסִיפְּקוֹ לַחֲבֵירוֹ אֲפִילּוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר. לוֹקִין עָלָיו בִּכְזַיִת.

אָמַר רִבִּי מַיְיסָא לְרִבִּי זְעִירָא תַּרְתֵּין מִילִין אַתּוּן אָמְרִין וְאִינּוּן פְּלִיגִין חָדָא עַל חָדָא. הָכָא אַתּוּן אָמְרִין שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר. וְהָכָא אַתּוּן אָמְרִין לוֹקִין עָלָיו בִּכְזַיִת. וְיִלְקֶה לְפִי חֶשְׁבּוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כָּאן מַחְמַת עַצְמוֹ הוּא חַי. וְכָאן מַחְמַת הַסִּיפּוּק הוּא. מֵעַתָּה אֶתְרוֹג שֶׁחָנַט בִּשְׁנַת עָרְלָה וְיָצָא בִּשְׁנַת הֶיתֵּר וְסִיפְּקוֹ לַחֲבֵירוֹ וְכֵן חֲבֵירוֹ סִיפְּקוּ זֶה לָזֶה טְהֲרוּ זֶה אֶת זֶה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְרַב חִסְדָּא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין בִּסְתָם חֲלוּקִין. מַה נָן קַייָמִין אִם דָּבָר בָּרִיא הוּא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַזְּקִנָה דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. וְאִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַיַּלְדָּה דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אֶלָּא כִּי נָן קַייָמִין בִּסְתָם. כֵּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. רִבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה אִם הָיוּ הֶעָלִים חֲמִין כְּלַפֵּי הַיַּלְדָּה דָּבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַיַּלְדָּה דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אֶלָּא כִּי נָן קַייָמִין בִּסְתָם. כֵּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. רִבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה אִם הָיוּ הֶעָלִים חֲמִין כְּלַפֵּי הַיַּלְדָּה דָּבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַזְּקִנָה וְאִם הָיוּ הֶעָלִים חֲמִין כְּלַפֵּי הַזְּקִנָה דָּבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַיַּלְדָּה. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר חָנִין סִימָנָא דְּאָכַל מִן חַבֶּרְיהּ בְּהִית מִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה תִּיפְתָּר שֶׁנָּשְׁרוּ הֶעָלִין.

בְּרִיכָה שֶׁנִּפְסְקָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן לֹא סוֹף דָּבָר בְּרִיכָה אֶלָּא אֲפִילּוּ אִילָן דְּאָמַר רִבִּי יַסִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בָּצָל שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ כֵּיוָן שֶׁהִשְׁרִישׁ מְעַשֵּׂר לְפִי כּוּלּוֹ. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בָּצָל שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ כֵּיוָן שֶׁהִשְׁרִישׁ מְעַשֵּׂר לְפִי כּוּלּוֹ דְּלָא תִיסְבּוֹר מֵימַר אוֹף הָכָא כֵּן.

חִילְפַּיי שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן וּלְרִבִּי שִׁמְעוֹן תֵּבֵל מַהוּ שֶׁיֵּאָסֵר בְּיוֹתֵר מִמָּאתַיִם. אָמְרוּ לֵיהּ אֵין תֵּבֵל בְּיוֹתֵר מִמָּאתַיִם. וְהָתַנִּינָן כָּל הַמְּחַמֵּץ וְהַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ. אֵין תֵּימַר לְמֵאָה מָאתַיִם אֲפִילּוּ לֹא חִימֵּץ. אֲפִילּוּ לֹא תִיבֵּל. אֶלָּא בָּעֲנָבִים אֲנָן קַייָמִין. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֶׁלֹּא צָמְקוּ אֲבָל אִם צָמְקוּ יֵשׁ תֵּבֵל בְּיוֹתֵר

מִמְּאתַיִם. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֶׁלֹּא בִּישְׁלוֹ. אֲבָל אִם בִּישְׁלוֹ יֵשׁ תֵּבֶל בְּיוֹתֵר מִמְּאתַיִם.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם בַּר פְּדָיָה [נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִמֵּאָה. {רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם} רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם בַּר פְּדָיָה] נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק לְרִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא הָא רִבִּי יוֹסֵי פְּלִיגָא עַל תְּרֵיכוֹן כָּל הַמְּחַבֵּץ הַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ. אֵין תֵּימַר לְמֵאָה מָאתַיִם אֲפִילוּ לֹא חִימֵּץ. אֲפִילוּ לֹא תִיבֵּל. אֶלָּא בְּיוֹתֵר אֲנַן קַיָּימִין. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה תִּיפְתָּר בָּשָׂר בְּבָשָׂר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הִיא בָּשָׂר בְּבָשָׂר הִיא שְׂאָר כָּל הָאִיסּוּרִין. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל הָאִיסּוּרִין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כְּילוּ כֵן.

מַיי כְּדוֹן הֶהֵן אָמַר נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִמֵּאָה. וְהֵן אָמַר נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. מָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים אַתְּ עוֹשֶׂה הַזְּרוֹעַ אֶחָד מִשִּׁשִּׁים בָּאַיִל. וּמָן דְּאָמַר אֶחָד מִמֵּאָה אַתְּ עוֹשֶׂה הַזְּרוֹעַ אֶחָד מִמֵּאָה לָאַיִל. מָאן דְּאָמַר אֶחָד מִמֵּאָה אַתְּ מוֹצִיא הָעֲצָמוֹת מֵהַזְּרוֹעַ. וּמָאן דְּאָמַר אֶחָד מִשִּׁשִּׁים אֵין אַתְּ מוֹצִיא אֶת הָעֲצָמוֹת מִן הַזְּרוֹעַ. וּכְשֵׁם שֶׁאַתְּ מוֹצִיא אֶת הָעֲצָמוֹת מִן הַזְּרוֹעַ כָּךְ הוֹצִיאָם מִן הָאַיִל. לֵית יְכִל דְּתֵימַר אֵין טְנוּפָת שֶׁלְּתְרוּמָה מִצְטָרֶפֶת עִם הַתְּרוּמָה לֶאֱסוֹר אֶת הַחוּלִּין. אֲבָל טְנוּפָת שֶׁלְּחוּלִּין מִצְטָרֶפֶת עִם הַחוּלִּין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. רִבִּי בִּיבִי בָּעֵי טִינּוּפָת שֶׁלְּתְרוּמָה מָהוּ שֶׁתִּצְטָרֵף עִם הַחוּלִּין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. מִן מַה דְּאָמַר רַב חוּנָא קִילְפֵּי אִיסּוּר מִצְטָרְפוֹת לְהֵיתֵר. הָדָא אָמְרָה טִינּוּפָת שֶׁלְּתְרוּמָה מִצְטָרֶפֶת לַחוּלִּין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה.

תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיה כָּל מַה שֶׁאָסַרְתִּי לָךְ מִפְּקוֹם אַחֵר הִתַּרְתִּי לָךְ כָּאן. לְפִי שֶׁבַּכֹּל מָאָה אִיסּוּר וּמֵאָה וְעוֹד מוּתָּר בְּרֹם הָכָא אֲפִילוּ מֵאָה מוּתָּר.

(ותוב) אִם הוֹסִיף בְּמָאתַיִם אָסוּר. דְּבֵית יַנַּאי מְשַׁעֲרִין בְּהֶדְיֵן יַרְבּוּזָה. כֵּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. רַב בִּיבִי בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה לוֹקֵט אֶחָד וּמֵנִיחַ אֶחָד מַה שֶּׁזֶּה פּוֹחֵת זֶה מוֹסִיף.

ד משנה: נְטִיעָה שֶׁלְּעַרְלָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִּנְטִיעוֹת חֲרֵי זֶה לֹא יִלְקוֹט. וְאִם לִיקֵּט יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְלָקוֹט. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יִתְכַּוֵּן וְיִלְקוֹט וְיַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם.

הלכה: נְטִיעָה שֶׁלְּעַרְלָה נְטִיעָה שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. וְהַלֹּא כָל הַנְּטִיעוֹת אֵינָן כִּלְאַיִם בַּכֶּרֶם. כֵּינִי מַתְנִיתָא עֲרוּגָה שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי (מַתְנִיתָא עֲרוּגָה שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי) בּוֹז בְּשֶׁהֵבִיא עָצִיץ נָקוּב וְהֶעֱבִירוֹ תַּחַת הַגֶּפֶן.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם חִזְקִיָּה לוֹקֵט שְׁלֹשָׁה אֶשְׁכּוֹלוֹת וּמַתִּיר. מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תַּמָּן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה וַחֲמִשִּׁים חָבִיּוֹת. נִתְפַּתְּחוּ מֵאָה מוּתָּרוֹת וַחֲמִשִּׁים אֲסוּרוֹת וְהַשְׁאָר לְכְשֶׁיִּפְתְּחוּ יְהוּ מוּתָּרוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לִכְשֶׁיִּפַּתְּחוּ. הָא לִיפְתַּח כַּפְתְּחִילָּה אָסוּר. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. תַּמָּן בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְהָכָא בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. וְאָמְרִין תַּמָּן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פּוֹתֵחַ שָׁלֹשׁ חָבִיּוֹת וּמַתִּיר. וַאֲתָיָא כְּחִזְקִיָּה דְּהָכָא.

וְהָא תַנִּינָן חֲרֵי זֶה לֹא יִלְקוֹט. לְשֶׁעָבַר. וְהָא תַנִּינָן אִם לִיקֵּט יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוֹז כָּאן בְּשֶׁלִּיקֵּט שְׁלֹשָׁה וְכָאן בְּשֶׁלִּיקֵּט כּוּלָּהֶן.

תַּנֵּי רִימּוֹנֵי בְּדָן שֶׁפְּקִיעוֹ מַעֲלֶה וַדַּיָּין אֵינוֹ מַעֲלֶה. אַף בְּקַרְקַע כֵּן. סָפֵק קַרְקַע מַעֲלֶה וְקַרְקַע אֵינוֹ מַעֲלֶה. הֵיךְ עֲבִידָה נְטִיעָה שֶׁלְּעַרְלָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִּנְטִיעוֹת. אֲפִילוּ סָפֵק קַרְקַע מַעֲלֶה וְקַרְקַע אֵינוֹ מַעֲלֶה. רִבִּי יוּדָן בָּעֵי אַף לְעִנְיָין נְבֵילָה כֵּן. חָזַר רִבִּי יוּדָן וְאָמַר נְבֵילָה אֵין לָהּ עֲלָיָיה קַרְקַע יֵשׁ לוֹ עֲלָיָיה.

רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף יִתְכַּוֵּן וְיִלְקוֹט וְיַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהִיוֹת מֵידַל בִּגְפָנִים.

תַּמָּן תַּנִּינָן סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה טְחֵנָן וּפָחֲתוּ. כְּשֵׁם שֶׁפָּחֲתוּ הַחוּלִּין כָּךְ פָּחֲתָה הַתְּרוּמָה. מוּתָּר. תַּנֵּי אַף יִתְכַּוֵּן וְיִלְקוֹט. וְיַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. אָמַר רִבִּי זְעִירָא דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַכֹּהֲנִים לְהִיוֹת טוֹחֲנִין מִדּוּמָע לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. כִּלְאֵי הַכֶּרֶם עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי טוֹחֵן וּמַתִּיר. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין אֵין טוֹחֵן וּמַתִּיר.

ה משנה: הֶעָלִים וְהַלּוּלָבִים וּמֵי גְפָנִים וְהַסְּמָדַר מוּתָּרִין בְּעָרְלָה וּבִרְבִיעִי וּבְנָזִיר וַאֲסוּרִין בַּאֲשֵׁירָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר הַסְּמָדַר אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר הַמְעַמֵּד בְּשָׁרָף הֶעָרְלָה אָסוּר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַעְתִּי בְּפֵירוּשׁ שֶׁהַמְעַמֵּד בְּשָׁרָף הֶעָלִים וּבְשָׁרָף הֶעִיקָּרִים מוּתָּר. בְּשָׁרָף הַפַּגִּים אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. עַנְקוֹקְלוֹת וְהַחַרְצָנִים וְהַגְּגִים וְהַתֶּמֶד שֶׁלָּהֶן קִילְפֵּי רִימּוֹן וְהַנֵּץ שֶׁלּוֹ קִילְפֵּי אֱגוֹזִים וְהַגַּרְעִינִים אֲסוּרִין בְּעָרְלָה וּבְאֲשֵׁירָה וּבְנָזִיר. וּמוּתָּרִין בָּרְבִיעִי וְהַנּוֹבְלוֹת כּוּלָּן אֲסוּרוֹת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר נוֹטְעִין יִיחוּר שֶׁלְּעָרְלָה. וְאֵין נוֹטְעִין אֱגוֹז שֶׁלְּעָרְלָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. וְאֵין מַרְכִּיבִין בְּכַפְנִיּוֹת שֶׁלְּעָרְלָה.

הלכה: הֶעָלִים וְהַלּוּלָבִים. מַתְנִיתָא דְּלֹא כְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּתַנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי לִיעֶזֶר מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגָּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכַל אַף הֶעָלִים וְהַלּוּלָבִין בְּמַשְׁמַע.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר סְמָדַר אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. וְקַשְׁיָא אִם אָסוּר בְּנָזִיר לָמָּה לִי פֶּרִי אִם פֶּרִי הוּא אָסוּר בַּכֹּל. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק אָמְרָה שֶׁהוּא אָסוּר בַּכֹּל. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל מָאן תַּנָּא אֵין מַרְכִּיבִין בְּכַפְנִיּוֹת שֶׁלְּעָרְלָה רִבִּי יוֹסֵי.

תַּנְיָ פֶּרִי אַתְּ פּוֹדֶה וְאֵין אַתְּ פּוֹדֶה לֹא בּוֹסֵר וְלֹא פַּגִּים. הוֹרֵי רִבִּי זְבִידָא בְּאֵילֵּין פַּגֵּי תְּמָרָה שֶׁיִּקָּבְרוּ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי עָבַר וּפְדָיוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ פָּדוּי. וְתֵימַר טָעוּן קְבוּרָה.

רִבִּי פְּדָת רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵין לִקֻּטָּף שְׁבִיעִית מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ פֶּרִי. אָמַר רִבִּי זְעִירָה לְרִבִּי פְּדָת כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וְהָכָא הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְדַמְיָה הִיא לְכָל רַבָּיָה. קֻטָּף בָּטֵל עַל יְדֵי שְׂרָפוֹ. [וְאֵילָן אֵינוֹ בָּטֵל עַל גַּבֵּי שְׂרָפוֹ.] אוֹכְלֵי בְהֵמָה קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית חָל עֲלֵיהֶן. אֵין קְדוּשַׁת עָרְלָה חָל עֲלֵיהֶן. אָמַר רִבִּי בּוּן אִית לָךְ חוֹרִי. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמְרָהּ שְׁמוּעָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ אָמְרָהּ. לָמָּה שְׂרָף פֶּרִי פַּגִּין פֶּרִי. אֵין תֵּימַר שְׂרָף פֶּרִי עָשָׂה כֵן בִּתְרוּמָה מוּתָּר. אֵין תֵּימַר פַּגִּין פֶּרִי עָשָׂה כֵן בִּתְרוּמָה מוּתָּר. לָמָּה שֶׁהַנְּיַית תְּרוּמָה מוּתֶּרֶת וַהֲנְיַית עָרְלָה אֲסוּרָה.

עַנְקוֹלְקוֹת וְהַחַרְצָנִים. רִבִּי זְעִירָא וְחַד מִן רַבָּנִין בְּשֵׁם רַב עֲנָבִים שֶׁלָּקוּ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אֲפִילּוּ לָקוּ מִשֶּׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ. אָמַר רִבִּי חִייָא בַּר אָדָא לְשׁוֹן נוֹטָרִיקוֹן הוּא עֲנָבִין דְּלָקֵי תַּלְתִּיהוֹן.

רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֵין נוֹטְעִין יִיחוּר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן עָבַר וְנָטַע מוּתָּר. עָבַר וְהִרְכִּיב אָסוּר.

אֱגוֹז שֶׁלָּעָרְלָה שֶׁנִּטְעוֹ וְכֵן בֵּיצַת עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁנַּעֲשָׂה אֶפְרוֹחַ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה אִיתְפַּלְגוּן חִזְקִיָּה וְכַהֲנָא. כַּהֲנָא אָמַר מוּתֶּרֶת חִזְקִיָּה אָמַר אָסוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה אֵין אֶפְשַׁר לְבֵיצַת עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁנַּעֲשֵׂית אֶפְרוֹחַ. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁפָּחְחָהּ אֵין כָּאן אֶפְרוֹחַ אִם בְּשֶׁהִכְנִיסָהּ לִפְנִימָה מִן הַקַּנְקִילִין אִתָּא חֲמִי וְאִלּוּ הִשְׁתַּחֲווּה לָהּ לֹא אָסְרָהּ מִפְּנֵי שֶׁהִכְנִיסָהּ לִפְנִים מִן הַקַּנְקִילִין אָסְרָהּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן אֲבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה תִּפְתָּר שֶׁגָּדַר בָּהּ עֲבוֹדָה זָרָה.

בֵּיצַת הֶקְדֵּשׁ שֶׁנַּעֲשֵׂת אֶפְרוֹחַ. אָמַר רִבִּי יָסָא פְּלִיגִי בָּהּ כַּהֲנָא וְרִבִּי יוֹחָנָן. כַּהֲנָא אָמַר אָסוּרָה וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתֶּרֶת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יוֹסֵי הָא רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתֶּרֶת אוֹף הוּא פּוֹדֶה אוֹתָהּ בִּזְמַן זַרְעָהּ. רִבִּי חֲנִינָא וְרִבִּי יוֹנָה רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם כַּהֲנָא פּוֹדֶה אוֹתָהּ בִּזְמַן זַרְעָהּ. וְרִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס מְתַקְּנָתָהּ. כַּהֲנָא אוֹמֵר אֲסוּרָה וּפוֹדֶה אוֹתָהּ כְּמוֹ שֶׁהִיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתֶּרֶת וּפוֹדֶה אוֹתָהּ בִּזְמַן זַרְעָהּ.

פרק ב

א **משנה:** הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי הַחַלָּה וְהַבִּיכּוּרִין עוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה וְצָרִיךְ לְהָרִים. הֶעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם עוֹלִין בְּאֶחָד וּמָאתַיִם וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינָן מִצְטָרְפִין. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר מִצְטָרְפִין בְּנוֹתֵן טַעַם אֲבָל לֹא לֶאֱסוֹר.

הלכה: הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כול׳. לְמִי נִצְרְכָה לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אֵין שְׁנֵי שֵׁמוֹת מִצְטָרְפִין. מוֹדֵי שֶׁכּוּלְּהֶן לְשֵׁם תְּרוּמָה מִצְטָרְפִין.

מָאן תַּנָּא תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי רִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר מַחְמִיר בְּדִבְרֵיהֶן כְּדִבְרֵי תוֹרָה. וְהָא אַשְׁכְּחָן דְּרִבִּי מֵאִיר מַחְמִיר בְּדִבְרֵיהֶן כְּדִבְרֵי תוֹרָה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה הַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן הָרוֹאֶה כֶּתֶם חֲרֵי זוֹ מְקוּלְקֶלֶת וְחוֹשֶׁשֶׁת מִשּׁוּם זוֹב דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין בְּכְתָמִין מִשּׁוּם זוֹב.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן חַלַּת דְּמַיי כְּמַה דְתַנִּינָן חַלָּה. לֹא נִיתְנֵי חַלַּת דְּמַאי. וְהָתַנִּינָן תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁלְּדְמַאי. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל דְּמַאי צָרִיךְ חַלָּה. אָמַר לוֹ רִבִּי חִייָה בַּר לוּלִיאָנִי נוֹטֵל הוּא דָמָיו מִן הַשֶּׁבֶט. אָמַר לֵיהּ כֵּן אָמַר שְׁמוּאֵל שֶׁהוּא נוֹטֵל דָּמָיו מִן הַשֶּׁבֶט. רִבִּי מָנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אֵינוֹ נוֹטֵל דָּמָיו מִן הַשֶּׁבֶט לְמָחָר הוּא מֵבִיא וַודַּאי וְאוֹמֵר דְּמַיי הוּא כְּדֵי לִיטּוֹל מִמֶּנּוּ דָּמִים.

רִבִּי יוֹחָנָן שָׁאַל לְגַמְלִיאֵל זוּגָא נְהִיגִין אַתּוּן מַפְקִין חַלָּה מִן דְּמַייָא אָמַר לֵיהּ לֹא כֵן אָמַר שְׁמוּאֵל אַחֲוָה דְּרַב בְּרְכְיָה בְּשָׁעָה שֶׁגָּזְרוּ עַל הַדְּמַאי רוֹב הָעָם מַפְרִישִׁין אוֹתוֹ לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן תְּנֵיי בֵּית דִּין שֶׁתְּהֵא חַלָּתוֹ בִּצְפוֹן צְפוֹנוֹ.

וְעוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה. מָה אַתְּ עָבִיד לָהּ כִּתְחִילַּת הַפְּרָשָׁה אוֹ כְּסוֹף הַפְּרָשָׁה. אֵין תֵּימַר כִּתְחִילַּת הַפְּרָשָׁה אֵין הַקָּטָן מַעֲלֶה וְאֵין אַחֵר מַעֲלֶה וְאֵינוֹ דוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. וְאֵין תְּעַבְּדִינֵיהּ כְּסוֹף הַקָּטָן מַעֲלֶה וְאַחֵר מַעֲלֶה וְדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף מַעֲלִין אֶת הַמְּדוּמָּע בְּאֶחָד וּמֵאָה. וְתַנֵּי עָלָהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר אִם רָצָה נוֹתֵן עֵינָיו בְּמִקְצָתוֹ וְאוֹכֵל אֶת הַשְּׁאָר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יוּדָה עָבַד כְּסוֹף הַפְּרָשָׁה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר עָבַד לָהּ כִּתְחִילַּת הַפְּרָשָׁה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אַף רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר עָבַד לָהּ כְּסוֹף הַפְּרָשָׁה. וְלֹא מוֹדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּוַודַּאי. מַאי כְּדוֹן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחוֹל.

תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר תְּרוּמָה עוֹלָה בְּאֶחָד וּמֵאָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר בְּמֵאָה וְעוֹד. תַּמָּן אָמַר חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר כָּל מָקוֹם שֶׁשִּׁנָּה רִבִּי מַחֲלוֹקֶת וְאַחַר כָּךְ חָזַר וְשִׁנָּה סְתָם הֲלָכָה כִּסְתָם. מִן מַה דְתַנִּינָן סְאָה תְּרוּמָה שֶׁנִּפְּלָה לְמֵאָה וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר לֵית כָּאן לוֹמַר לְתוֹךְ מֵאָה אֶלָּא לְתוֹךְ תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה. כְּמַה דְתַנִּינָן רִבִּי לִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

מְנַיִין שֶׁהֵן עוֹלִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כְּתִיב מִכֹּל חֶלְבּוֹ אֶת מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ. דָּבָר שֶׁאַתְּ מֵרִים מִמֶּנּוּ שֶׁאִם יִפּוֹל לְתוֹכוֹ הוּא מְקַדְּשׁוֹ. וְכַמָּה הוּא אֶחָד מִמֵּאָה. רִבִּי

לְיַעֲזֶר אוֹמֵר מוֹסִיף סְאָה וּמַעֲלֶה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר מוֹסִיף כָּל שֶׁהוּא וּמַעֲלֶה. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן מְשׁוּלָּם אוֹמֵר וְעוֹד קַב לְמֵאָה סְאָה שְׁתוּת לְמִדּוּמָּע.

תַּנֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר תְּרוּמָה עוֹלָה בְּמֵאָה מִקַּל וָחוֹמֶר. אִם אִיסּוּר מִתּוֹךְ אִיסּוּר עוֹלֶה אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר לֹא כָּל שֶׁכֵּן. תְּרוּמָה אֵית תַּנָּיֵי תַּנֵּי אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר. וְאֵית תַּנָּיֵי תַּנֵּי הֶיתֵּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר. מָאן דְּאָמַר אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר שֶׁכֵּן תְּרוּמָה אֲסוּרָה לְזָרִים. מָאן דְּאָמַר הֶיתֵּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר שֶׁכֵּן תְּרוּמָה מוּתֶּרֶת לַכֹּהֲנִים. אִית דְּפָתַר לָהּ כּוּלָּהּ לַכֹּהֲנִים מָאן דְּאָמַר אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר בִּמְדוּמָּע בִּתְרוּמָה טְמֵיאָה. מָאן דְּאָמַר הֶיתֵּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר בִּמְדוּמָּע בִּתְרוּמָה טְהוֹרָה.

תַּנֵּי פְּרוּסָה שֶׁלְּלֶחֶם הַפָּנִים שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּמֵאָה פְּרוּסוֹת שֶׁלְּחוּלִּין וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁלְּחַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּמֵאָה חֲתִיכוֹת שֶׁלְּחוּלִּין לֹא יַעֲלוּ. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר יַעֲלוּ. מַה טַּעֲמָא דְּרַבִּי יוּדָה. וְשֶׁה אֶחָד מִן הַצֹּאן וּמִן הַמָּאתַיִם מְמַשְּׁקֶה יִשְׂרָאֵל. מִדָּבָר שֶׁהוּא מוּתָּר לְיִשְׂרָאֵל. וְקַשְׁיָא כְּתִיב מָאתַיִם וְרַבִּי יוּדָה אוֹמֵר מֵאָה. כְּתִיב חַיִּים וְרַבִּי יוּדָה אוֹמֵר שְׁחוּטִין. מַה בֵּין חַיִּים לִשְׁחוּטִין. רַבִּי חִינְנָא אָמַר חַיִּין עָשׂוּ אוֹתָן כְּדָרְכּוֹ לְהִימָּנוֹת.

עַד כְּדוֹן דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲלֶה וּמַתִּיר לְהֶדְיוֹט. דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲלֶה וּמַתִּיר לַגָּבוֹהַּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים כִּי לַחְמוֹ הוּא. יֵשׁ לָךְ קֳדָשִׁים שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בָּהֶן פְּרָט לְעֵירוּבִין וּלְיֶתֶר מִמֶּאָה.

אֵין לִי אֶלָּא בְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. מְנַיִן אוֹכְלֵי תְרוּמָה כְּאוֹכְלֵי חוּלִּין. אוֹכְלֵי חוּלִּין כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. אוֹכְלֵי תְרוּמָה כְּאוֹכְלֵי קוֹדֶשׁ אוֹכְלֵי קוֹדֶשׁ כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. מַשָּׁקֶה תְרוּמָה כְּמַשָּׁקֶה חוּלִּין. מַשָּׁקֶה חוּלִּין כְּמַשָּׁקֶה תְרוּמָה. מַשָּׁקֶה תְרוּמָה כְּמַשָּׁקֶה קוֹדֶשׁ. מַשָּׁקֶה קוֹדֶשׁ כְּמַשָּׁקֶה תְרוּמָה. מַשָּׁקֶה קוֹדֶשׁ כְּמַשָּׁקֶה קוֹדֶשׁ. מְנַיִן תַּלְמוּד לוֹמַר מִן הַקֳּדָשִׁים רִיבָּה. רַבִּי אָבִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן תִּיפְתָּר בְּלוֹג שֶׁמֶן שֶׁנִּתְעָרֵב בִּמְוֹתָר רְקִיקֵי מִנְחַת נָזִיר. וְהָתַנֵּי מַשָּׁקֶה. שְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה הָדָא אָמְרָה עוֹלוֹת בְּעוֹלוֹת. אֲבָל חַטָּאת בְּעוֹלוֹת חֲרֵי יֵשׁ כָּאן וְרוֹאֵי בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

הֵיךְ סָבַר רַבִּי יוּדָה כְּרַבִּי לְיֶעֱזָר אוֹ כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. כְּרַבִּי לְיֶעֱזָר מַעֲלֶה וְאוֹכֵל. כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַעֲלֶה וְשׁוֹרֵף.

מָאן תַּנָּא אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה רַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר כָּל הָאִסּוּרִין מִצְטָרְפִין לְלָקוֹת עַלֵּיהֶן בִּכְזַיִת מִשּׁוּם לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה.

הָכָא אַתְּ אָמַר צָרִיךְ לְהָרִים. וְהָכָא אַתְּ אָמַר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי גֶזֶל הַשַּׁבָּט. וְתַנֵּי כֵן כָּל תְּרוּמָה שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים מַקְפִּידִין עָלֶיהָ כְּגוֹן תְּרוּמַת הַכְּלִיסִין וְהֶחָרוּבִין וּשְׁעוֹרִין שֶׁבְּאֲדוֹם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים.

הֶעָרְלָה וְכִלְאֵי כֶּרֶם עוֹלִין בְּאֶחָד וּמְאתַיִם. מְנַיִן שֶׁהֵן עוֹלִין. כְּתִיב מְלֵיאָה מְלֵיאָה מַה מְלֵיאָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן עוֹלָה אַף כָּאן עוֹלָה. אִי מַה כָּאן מֵאָה אַף כָּאן מֵאָה. לְפִי שֶׁכָּפַל הַכָּתוּב אִיסּוּרוֹ שִׁינּוּ חֲכָמִים חִייּוּבוֹ. עַד כְּדוֹן כִּלְאֵי הַכֶּרֶם עָרְלָה מְנַיִן. מַה זוֹ אִיסּוּר הֲנָיָה אַף זוֹ אִיסּוּר הֲנָיָה. מַה זוֹ עוֹלָה אַף זוֹ עוֹלָה.

עַד כְּדוֹן כִּרְבִּי עֲקִיבָה כִּרְבִּי יִשְׁמָעֵאל. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל קַל וָחוֹמֶר. מַה אִם תְּרוּמָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים חֲרֵי זוֹ עוֹלָה. עָרְלָה שֶׁהִיא מוּתֶּרֶת לְזָרִים לֹא כָּל שֶׁכֵּן. לֹא אִם אָמְרַת בִּתְרוּמָה שֶׁהֲנָיָתָהּ מוּתָּר. תֹּאמַר בְּעָרְלָה שֶׁהֲנָיָתָהּ אֲסוּרָה. רַבִּי חִינְנָא פְּרִי פְּרִי גְּזֵירָה שָׁוָה.

מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה בֵּין לֶאֱסוֹר בֵּין לְהַתִּיר כְּדֵי לִיתֵּן טַעַם דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינָן מִצְטָרְפִין. רַבִּי לְעֶזֶר אוֹמֵר מִצְטָרְפִין בְּנוֹתֵן טַעַם לֹא לֶאֱסוֹר.

מַה פְלִיגִין. שֶׁנָּפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אֲבָל אִם נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וְעוֹד עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם הוּתָּר הַכֹּרִי. לָמָּה. וְעוֹד בָּטֵל בִּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין בְּטֵילִין בְּמֵאָה. נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין בְּאֶחָד שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. כְּמוֹ שֶׁנָּפְלוּ שְׁלֹשֶׁת וְעוֹד עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אוֹ כְּמִי שֶׁנָּפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְאַחַר כָּךְ נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה.

פְּשִׁיטָא שֶׁיְּדִיעָתוֹ מַתֶּרֶת. יְדִיעַת חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁתַּתִּירוֹ. הֵיךְ עֲבִידָא. הוּא לֹא יָדַע בָּהּ. חֲבֵירוֹ יָדַע בָּהּ.

יְדִיעַת סָפֵק מַהוּ שֶׁתַּתִּיר כִּידִיעַת וַודַּאי. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי קוּפּוֹת אַחַת יֵשׁ בָּהּ מָאתַיִם וְאַחַת אֵין בָּהּ מָאתַיִם. נָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זֶה מֵהֶן נָפְלָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה בִּשְׁנֵיהֶן. מְדָּדָהּ וּמָצָא בָהּ מָאתַיִם וּשְׁתַּיִם. אֵין תֹּאמַר יְדִיעַת סָפֵק כִּידִיעַת וַודַּאי עוֹלָה. אֵין תֹּאמַר אֵין יְדִיעַת סָפֵק כִּידִיעַת וַודַּאי אֵין עוֹלָה. הָיְתָה קוּפָּה אַחַת סָפֵק יֵשׁ בָּהּ מָאתַיִם סָפֵק אֵין בָּהּ. נָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה לְתוֹכָהּ וְאֵין יָדוּעַ אִם נָפְלָה אִם לֹא נָפְלָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה הַשְּׁנִיָּה. אֵין תֹּאמַר יְדִיעַת הַסָּפֵק כִּידִיעַת וַודַּאי עוֹלָה. אֵין תֹּאמַר אֵין יְדִיעַת סָפֵק כִּידִיעַת וַודַּאי אֵינָהּ עוֹלָה.

ב **משנה:** הַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעוֹרְלָה הָעוֹרְלָה אֶת הַתְּרוּמָה. כִּיצַד סְאָה תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה אוֹ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. זוֹ הִיא שֶׁהַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה הָעָרְלָה אֶת הַתְּרוּמָה. הָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַכִּלְאַיִם וְהַכִּלְאַיִם אֶת הָעָרְלָה. וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה. כִּיצַד סְאָה עָרְלָה שֶׁנָּפְלָה לְמָאתַיִם וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה סְאָה וְעוֹד עָרְלָה אוֹ סְאָה וְעוֹד שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. זוֹ הִיא הָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַכִּלְאַיִם וְהַכִּלְאַיִם אֶת הָעָרְלָה וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה.

הלכה: אָמַר רַבִּי קוֹרְיָס לֹא שֶׁהַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה אֶלָּא שֶׁהַתְּרוּמָה מִצְטָרֶפֶת עִם הַחוּלִּין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. נִיחָא הַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה שֶׁכֵּן טְהוֹרָה מַעֲלָה אֶת הַטְּמֵאָה. עָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַתְּרוּמָה כְּלוּם טְמֵאָה מַעֲלָה אֶת הַטְּהוֹרָה. לֹא אֶצֶל הַזָּרִים. שֶׁמָּא אֶצֶל הַכֹּהֲנִים. וְהָתַנִּינָן הָעָרְלָה מַעֲלָה

אֶת הַכִּלְאַיִם וְהַכִּלְאַיִם אֶת הֶעָרְלָה וְהֶעָרְלָה אֶת הֶעָרְלָה. שַׁנְיָיא הִיא תַּמָּן בֵּין אֶצֶל הַזָּרִים בֵּין אֶצֶל הַכֹּהֲנִים.

סְאָה תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מֵאָה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר לֵית כָּאן לְתוֹךְ מֵאָה אֶלָּא לְתוֹךְ תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה. סְאָה עָרְלָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מָאתַיִם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר לֵית כָּאן לְתוֹךְ מָאתַיִם אֶלָּא לְתוֹךְ מֵאָה וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה.

ג משנה: כָּל הַמְּחַמֵּץ וְהַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ בִּתְרוּמָה וּבְעָרְלָה וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם אָסוּר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמֵר אַף מְטַמֵּא. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיְּהֵא בוֹ כְּבֵיצָה. דּוֹסְתַּי אִישׁ כְּפַר אֵיתָמָה הָיָה מְתַלְמִידֵי שַׁמַּי וְאָמַר שָׁאַלְתִּי אֶת שַׁמַּי הַזָּקֵן וְאָמַר לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיְּהֵא בוֹ כְּבֵיצָה. וְלָמָּה אָמְרוּ כָּל הַמְּחַמֵּץ וְהַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ לְהַחֲמִיר מִין בְּמִינוֹ לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר מִין בְּשֶׁאֵינוּ מִינוֹ כֵּיצַד שְׂאוֹר שֶׁלְחֹטִים שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִיסַּת חִטִּים וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ בֵּין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה בֵּין שֶׁאֵין בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה אָסוּר. אֵין בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה אָסוּר. לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ כֵּיצַד גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם עֲדָשִׁים וְיֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה בֵּין שֶׁאֵין בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה אָסוּר. אֵין בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה בֵּין שֶׁאֵין בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה מוּתָּר.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי חִילְפַּיי רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּתָפוּחַ עוֹשִׂין אוֹתוֹ בֵּית שַׁמַּי.

תַּמָּן תַּנִּינָן מֵי הַצַּבָּע פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בִּשְׁלֹשֶׁת לוֹגִין וְאֵין פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁינּוּי מַרְאֶה. אַבָּא בְּרִיהּ דְּרַב נַחְמָן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר מִשּׁוּם שְׁאוּבָה נִיכֶּרֶת. רִבִּי חוּנָה בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּא אַתְיָא דְּרִבִּי מֵאִיר כְּבֵית שַׁמַּי. כְּמָה דְּבֵית שַׁמַּי אָמְרֵי מִשּׁוּם חִימּוּץ מַחֲמִיץ כֵּן רִבִּי מֵאִיר אָמַר מִשּׁוּם שְׁאִיבָה נִיכֶּרֶת.

עַד כְּדוֹן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אִיסּוּר וְטוּמְאָה. יֵשׁ בּוֹ טוּמְאָה וְאֵין בּוֹ אִיסּוּר מָהוּ.

חִימֵּץ מִמְּנוּ לְמָקוֹם אַחֵר נַעֲשָׂה זֶה אָסוּר וְזֶה אָסוּר. רִיבָּה עַל הָרִאשׁוֹן וּבִיטְּלוֹ נַעֲשָׂה עִיקָּר טְפֵילָה וּטְפֵילָה עִיקָּר. שְׂאוֹר שֶׁלִּתְרוּמָה שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הָעִיסָּה וְהִגְבִּיהוּ. וְאַחַר כָּךְ נִתְחַמְּצָה הָעִיסָּה חֲרֵי זוֹ מוּתֶּרֶת. וְדִכְוָותָהּ תְּאֵינָה שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מֵאָה. הוּגְבְּהָה אַחַת מֵהֶן וְאַחַר כָּךְ הוּכְּרָה הַתְּרוּמָה תְּהֵא מוּתֶּרֶת. תַּמָּן לֹא הוּכַח הָאִיסּוּר בְּרֶם הָכָא הוּכַח הָאִיסּוּר.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי וְלָמָּה תַּנִּינָן גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הָאוֹרֶז. אֶלָּא מַתְנִיתָן כְּמָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם מוּתָּר. וַאֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם מוּתָּר מוֹדֶה הוּא הָכָא שֶׁהוּא אָסוּר.

גְּרִיסִין שֶׁלִּתְרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ עִם עֲדָשִׁים שֶׁלְּחוּלִין וְיֵשׁ בָּהֶן נוֹתֵן טַעַם. רִיבָּה עֲלֵיהֶן עֲדָשִׁים שֶׁלְּחוּלִין מוּתָּר. עַד כַּמָּה יַרְבֶּה תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי וּדְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי דּוּ אָמַר עַד שֶׁיִּרְבּוּ עַל כּוּלְּהֶן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי דּוּ אָמַר עַד שֶׁיִּרְבּוּ עַל הַנּוֹפְלִין. גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם עֲדָשִׁים שֶׁלְּחוּלִין וְאֵין בָּהֶן נוֹתֵן טַעַם. רִיבָּה עֲלֵיהֶן גְּרִיסִין שֶׁלְּחוּלִין מִין מְעוֹרֵר אֶת מִינוֹ לֶאֱסוֹר. לֹא תְהֵא גְּדוֹלָה מִיַּיִן נָסָךְ. כְּמַה דְּתֵימַר בְּיַיִן נָסָךְ אַף רוֹאֶה אֶת הַהֶיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ. אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. הָדָא אָמְרָה רִיבָּה עֲלֵיהֶן גְּרִיסִין שֶׁלִּתְרוּמָה מוּתָּר.

ד משנה: שְׂאוֹר שֶׁלְּחוּלִין שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִיסָּה וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ וְאַחַר כָּךְ נָפַל שְׂאוֹר שֶׁלִּתְרוּמָה אוֹ שְׂאוֹר שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ אָסוּר. שְׂאוֹר שֶׁלְּחוּלִין שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִיסָּה וְחִימְּצָהּ וְאַחַר כָּךְ נָפַל שְׂאוֹר שֶׁלִּתְרוּמָה אוֹ שְׂאוֹר שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ אָסוּר. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר.

הלכה: תַּנֵּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אַף הָרִאשׁוֹנָה בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הֲווינָן סָבְרִין מֵימַר מַפְלִיגִין בְּשֶׁחִימֵּץ זֶה כָּל כּוֹחוֹ וְזֶה כָּל כּוֹחוֹ וְנָפַל שְׂאוֹר שֶׁלְּחוּלִין תְּחִילָּה. אֲבָל אִם נָפַל שְׂאוֹר שֶׁלִּתְרוּמָה תְּחִילָּה כְּבָר נִתְחַמְּצָה הָעִיסָּה.

כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים בֵּין לְפָגָם בֵּין לְשֶׁבָח אָסוּר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לִשְׁבָח אָסוּר לְפָגָם מוּתָּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר מַה פְּלִיגִין. בְּשֶׁהִשְׁבִּיחַ וְאַחַר כָּךְ פָּגַם. אֲבָל אִם פָּגַם וְאַחַר כָּךְ הִשְׁבִּיחַ אוֹף רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שַׁנְיָיא הִיא הִשְׁבִּיחַ הִיא פָגַם. הִיא פָגַם הִיא הִשְׁבִּיחַ הִיא הַמַּחֲלוֹקֶת. תַּמָּן תַּנִּינָן שְׂעוֹרִין שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁהִבְאִישׁוּ מֵימֵיהֶן מֵימֵיהֶן מוּתָּרִין. וְהָדָא מַתְנִיתָא מַה הִיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר אִילֵּין שְׁמוּעָתָא הָדָא רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה צוֹרְכָה לְהָדָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא כֵן סָבְרָן מֵימַר מָה פְלִיגִין בְּשֶׁחִימֵּץ זֶה כָּל כּוֹחוֹ וְזֶה כָּל כּוֹחוֹ וְנָפַל שְׂאוֹר שֶׁל חוּלִין תְּחִילָּה. אֲבָל אִם נָפַל שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה תְּחִילָּה כְּבָר נִתְחַמְּצָה הָעִיסָּה. וַאֲפִילּוּ נָפַל שְׂאוֹר חוּלִין תְּחִילָּה נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁהִשְׁבִּיחַ מֵעִיקָּרוֹ וְאַחַר כָּךְ פָּגַם. חָזַר רִבִּי יוֹנָה וְאָמַר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אֵינָהּ מְחַמֶּצֶת כָּל צוֹרְכָהּ מְשַׁיֶּרֶת הִיא כָּל שֶׁהוּא. אוֹתוֹ כָּל שֶׁהוּא יֵעָשֶׂה כְּמִי שֶׁהִשְׁבִּיחַ וְלִבְסוֹף פָּגַם. וְקַשְׁיָא אִילּוּ הִשְׁבִּיחַ וְלֹא פָגַם שֶׁמָּא כְּלוּם הִיא.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מָה בֵּין שֶׁבַח מִזֶּה וּמִזֶּה. וּמָה בֵּין פָּגַם מִזֶּה וּמִזֶּה אָסוּר. פָּגַם מִזֶּה וּמִזֶּה מוּתָּר. אָמַר רִבִּי מָנָא שֶׁבַח מִזֶּה וּמִזֶּה אַתְּ רוֹאֶה כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לֶאֱסוֹר. פָּגַם מִזֶּה וּמִזֶּה אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֶיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אֵין בּוֹ כְּדֵי לֶאֱסוֹר.

ה משנה: תַּבְלִין שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד אוֹ מִשְּׁלֹשָׁה אָסוּר וּמִצְטָרְפִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד אוֹ שְׁנֵי מִינִין מִשֵּׁם אֶחָד אֵין מִצְטָרְפִין.

הלכה: נִיחָא שְׁנֵי שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד שְׁנֵי מִינִין מִשֵּׁם אֶחָד. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר בְּמִינֵי מְתִיקָה שָׁנוּ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שְׁלֹשָׁה נוֹתְנֵי טְעָמִים הֵן. כָּל שֶׁהַהֶדְיוֹט טוֹעֲמוֹ וְאוֹמֵר קְדֵירָה זוֹ אֵינָהּ חֲסֵירָה וְנָפַל זוֹ הֵיא נוֹתֶן טַעַם לִשְׁבָח מוּתָּר. וַאֲפִילוּ אָמַר תַּבְלִין פְּלוֹנִי יֵשׁ בִּקְדֵירָה זוֹ. זוֹ הֵיא נוֹתֵן טַעַם לְפָגָם מוּתָּר. וְכָל שֶׁהָאוּמָּן טוֹעֲמוֹ וְאוֹמֵר תַּבְלִין פְּלוֹנִי יֵשׁ בִּקְדֵירָה. זֶה הוּא נוֹתֵן טַעַם לְפָגָם אָסוּר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל הָאֵיסוּרִין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כְּיִלּוּ בָצָל כְּיִלּוּ קֻלְפָּלוֹט. עַד כְּדוֹן דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִשְׁתָּעֵר בְּבָצָל וּבְקֻלְפָּלוֹט. דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִשְׁתָּעֵר בְּבָצָל וּבְקֻלְפָּלוֹט בְּמָה אַתָּה מְשָׁעֲרוֹ. הַכְּמוֹן בְּמָה אַתְּ מְשָׁעֲרָן.

אָמַר רִבִּי יוּדָן לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר בְּמִינֵי מְתִיקָה שָׁנוּ. מִינֵי מְתִיקָה עַל יְדֵי שֶׁדַּרְכָּן לְהִשְׁתָּעֵר בְּבָצָל וּבְקֻלְפָּלוֹט מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ כְּיִלּוּ בָצָל כְּיִלּוּ קֻלְפָּלוֹט. שְׁאָר כָּל הָאֵיסוּרִין עַל יְדֵי שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְהִשְׁתָּעֵר בְּבָצָל וּבְקֻלְפָּלוֹט מְשַׁעֲרִין אוֹתָן בְּמִינָן. הַכְּמוֹן מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּמִינוֹ.

רִבִּי מָנָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר רִבִּי לָעְזָר בְּמִינֵי מְתִיקָה שָׁנוּ. מִינֵי מְתִיקָה עַל יְדֵי שֶׁטַּעֲמָן שָׁוֶה מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כְּיִלּוּ בָצָל כְּיִלּוּ קֻלְפָּלוֹט. שְׁאָר כָּל הָאֵיסוּרִין עַל יְדֵי שֶׁאֵין טַעֲמָן שָׁוֶה אֵין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כְּיִלּוּ בָצָל כְּיִלּוּ קֻלְפָּלוֹט. הַכְּמוֹן צְרִיכָה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיִּטְעוֹם טַעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁלְּאִיסּוּר. הָתִיב רִבִּי חָמָא בַּר יוֹסֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן חֲרֵי בָּשָׂר בְּחָלָב חֲרֵי לֹא טָעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁלְּאִיסּוּר וְאַתְּ אָמַר לוֹקֶה. וְקִבְּלָהּ. מַהוּ וְקִבְּלָהּ. כְּאִינָּשׁ דְּשָׁמַע מִילֵּיהּ דְּבַעַל דִּינָא קִבְּלָהּ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן חוּץ מִנּוֹתְנֵי טַעַם שֶׁל נָזִיר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא כָּל נוֹתֵן טַעַם אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיִּטְעוֹם טַעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁל אִיסּוּר וּבְנָזִיר אֲפִילוּ לֹא טָעַם טַעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁלְּאִיסּוּר. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים אֵין אִיסּוּר וְהֵיתֵר מִצְטָרְפִין. וּבְנָזִיר אִיסּוּר וְהֵיתֵר מִצְטָרְפִין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי זְעִירָא. כְּזַיִת יַיִן שֶׁנָּפַל לִקְדֵירָה אָכַל מִמֶּנָּה כְּזַיִת פָּטוּר עַד שֶׁיֹּאכַל אֶת כּוּלָּהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי בָּא בַּר מָמָל כֵּינָן שֶׁאָכַל מִמֶּנָּה כְּזַיִת חַיָּיב. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי בָּא בַּר מָמָל. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וְכִי מָה הִנִּיחַ הַכָּתוּב שֶׁלֹּא אֲמָרוֹ. אֶלָּא לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכֵל. מַיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה. אֶלָּא שֶׁאִם שָׂרָה עֲנָבִים וְשָׂרָה פִּיתּוֹ בָהֶן בָּהֶן וְיֵשׁ בָּהֶן כְּדֵי לְצָרֵף בָּהֶן כְּזַיִת חַיָּיב. מִיכָּן אַתָּה דָן לְכָל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה וּמָה אִם הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן שֶׁאֵין אִיסּוּרוֹ אִיסּוּר עוֹלָם וְאֵין אִיסּוּרוֹ אִיסּוּר הֲנָאָה. וְיֵשׁ לוֹ הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרוֹ עָשָׂה בוֹ טַעַם כְּעִיקָּר. שְׁאָר כָּל הָאֵיסוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁאִיסּוּרָן אִיסּוּר עוֹלָם וְאִיסּוּרָן אִיסּוּר הֲנָאָה. וְיֵשׁ לוֹ הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרוֹ עָשָׂה בוֹ טַעַם כְּעִיקָּר. מִיכָּן לָמְדוּ חֲכָמִים כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים שֶׁיְּהוּ אֲסוּרִין. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי זְעִירָא. בְּכָל אָתָר אָמַר עַד שֶׁיִּטְעוֹם וָכָא אַתְּ אָמַר אֲפִילוּ לֹא טָעַם.

ו משנה: שְׁאוֹר שֶׁלְּחוּלִין וְשֶׁלִּתְרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִיסָּה לֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ הִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ רִבִּי לְיִעֶזֶר אוֹמֵר אַחַר הָאַחֲרוֹן אֲנִי בָּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין שֶׁנָּפַל אִיסּוּר בַּתְּחִילָּה בֵּין בַּסּוֹף לְעוֹלָם אֵין אוֹסֵר עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ. יוֹעֶזֶר אִישׁ הַבִּירָה הָיָה מְתַלְמְדֵי שַׁמַּי וְאָמַר שָׁאַלְתִּי אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן עוֹמֵד בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח וְאָמַר לְעוֹלָם אֵין אוֹסֵר עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן יַיִן נָסָךְ אָסוּר וְאוֹסֵר כָּל שֶׁהוּא. חִזְקִיָּה אָמַר כּוֹס שֶׁמְּזָגוּ מִן הָאֵיסוּר וּמִן הַהֵיתֵר וְנָפַל אִיסּוּר בְּסוֹף אִיסּוּר הֵיתֵר בְּסוֹף הֵיתֵר. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק דְּרִבִּי לִיעֶזֶר הִיא. דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר אַחַר הָאַחֲרוֹן אֲנִי בָּא. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה חוֹמֶר הוּא בְּיַיִן נָסָךְ. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי אִם חוֹמֶר הוּא בְּיַיִן נָסָךְ אֲפִילוּ נָפַל הֵיתֵר בְּסוֹף יְהֵא אָסוּר. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כּוֹס שֶׁמְּזָגוּ מֵאִיסּוּר וּמֵהֵיתֵר אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֵיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְהוּא שֶׁנָּפַל הַהֵיתֵר בְּסוֹף. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שַׁנְיָיא בֵּין שֶׁנָּפַל אִיסּוּר בַּתְּחִילָּה וְהֵיתֵר בַּסּוֹף לְהֵיתֵר בַּתְּחִילָּה וְאִיסּוּר בַּסּוֹף. אֲפִילוּ מַיִם וְיַיִן אֲפִילוּ נִמְזָג כָּל צוֹרְכוֹ מִן הַהֵיתֵר אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֵיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הָדָא דְאַתְּ אָמַר וְכוּלָּהּ תִּינּוּיִין הֵיךְ עֲבִידָא. רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן צְלוֹחִית שֶׁלְיַיִן נָסָךְ שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ חָבִית שֶׁלְיַיִן וְחָזְרָה וְנָפְלָה לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁלְמַיִם אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֵיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר.

עַד כְּדוֹן בְּשֶׁנָּפְלוּ זֶה אַחַר זֶה. נָפְלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת מָה אָמְרַת בָּהּ. רִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא אִימָּתַי חֲמִיצָן שֶׁלְכּוּתִים מוּתָּר לְאַחַר הַפֶּסַח. שֶׁלְבַּעֲלֵי בָתִּים אַחַר שֶׁלֹּשׁ שַׁבָּתוֹת שֶׁלְאֲפָיָיה. וְשֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכָּרָכִים לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְשֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכְּפָרִים לְאַחַר שְׁלֹשָׁה תַּנּוּרִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר אַף כְּשֶׁאָמְרוּ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים אַחַר שֶׁלֹּשׁ שַׁבָּתוֹת שֶׁלְאֲפָיָיה. וְהוּא שֶׁיְּהֵא אָדָם גָּדוֹל אוֹ שֶׁהָיָה מַשִּׂיא אֶת בְּנוֹ וְאָפָה שְׁלֹשָׁה תַּנּוּרִים בְּשַׁבָּת אַחַת זֶה אַחַר זֶה וְזֶה אַחַר זֶה מוּתָּר. וְאַף כְּשֶׁאָמְרוּ שֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכְּרָכִין לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים וְהוּא שֶׁנִּדְחַק וְאָפָה שְׁלֹשָׁה תַּנּוּרִים בְּיוֹם אֶחָד זֶה אַחַר זֶה וְזֶה אַחַר זֶה מוּתָּר. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר וְאַף כְּשֶׁאָמְרוּ שֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכְּפָרִים לְאַחַר שְׁלֹשָׁה תַּנּוּרִין. אָסוּר עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים אֲסוּרִין שֶׁמִּשַּׁחֲרִית הוּא כוֹרֶה לוֹ שְׁאוֹר לְכָל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

אוֹתָהּ הָעִיסָּה שְׁנָיָיא לֹא מֵאִיסּוּר וּמֵהֶיתֵּר הִיא מִתְחַמֶּצֶת.

וָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מָאן תַּנָּא חֲמֵיצָן שֶׁל כּוּתִּים רִבִּי לִיעֶזֶר. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חֲנִינָא עֲנָתָנְיָיא נָהוֹר אָתִית אֲמַר אַף וְרִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מָאן תַּנָּא חֲמֵיצָן שֶׁלְּכוּתִּים רִבִּי לִיעֶזֶר. וַאֲנָן לֵי נָן אָמְרִין כֵּן. אֶלָּא רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ יָרְדוּ לְחֲמֵיצָן שֶׁלְּכוּתִּין כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּא אַבָּא הֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי חִיָּיה וּלְרִבִּי יָסָא וּלְרִבִּי אִימִּי וְאוֹרַיִן לֵיהּ כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. מַה כְיִחִידָיָיא מוֹרֵיי. לֹא מִשּׁוּם שֶׁיָּרְדוּ לְחֲמֵיצָן שֶׁל כּוּתִּים כְּרִבִּי לִיעֶזֶר.

אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא הֵיךְ מַה דְתֵימַר תַּמָּן הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. וָכָא הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. אָמַר לֵיהּ וּלְכָל דָּבָר.

ז משנה: כֵּלִים שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר. אוֹ שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַר הָרִאשׁוֹן אֲנִי בָא וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַחַר הָאַחֲרוֹן.

הלכה: מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר הָרִאשׁוֹן מוֹצִיא אֶת הָאַחֲרוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי לִיעֶזֶר שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן צְלוּחִית שֶׁפִּיהָ צַר טוֹבֵל וּמַעֲלֶה כְּדַרְכּוֹ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר חֲזָיָה הָרִאשׁוֹנָה. כְּמָה דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר הָרִאשׁוֹן מוֹצִיא אֶת הָאַחֲרוֹן. כֵּן רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר אוּף הָכָא הָרִאשׁוֹן מוֹצִיא אֶת הָאַחֲרוֹן.

עַד כְּדוֹן בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא בַצַּד הַשֵּׁינִי. סָךְ מִיכָּן וּמָצָא מִיכָּן מַה אָמַר בָּהּ רִבִּי לִיעֶזֶר. נִשְׁמְעִנָהּ מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא סוֹף דָּבָר צְלוּחִית אֶלָּא אֲפִילּוּ סֵפֶל. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי לִיעֶזֶר שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אִית לָךְ מֵימַר תַּמָּן בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא בְצַד הַשֵּׁינִי. לֹא בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא מִיכָּן. אוּף הָכָא בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא מִיכָּן.

ח משנה: שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִיסָּה לֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְנִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ אָסוּר לְזָרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מוּתָּר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים. תַּבְלִין שֶׁלְּתְרוּמָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ קְדֵירָה לֹא בְאֵלּוּ כְּדֵי לְתַבֵּל וְלֹא בְאֵלּוּ כְּדֵי לְתַבֵּל וְנִצְטָרְפוּ וְתִיבְּילוּ אָסוּר לְזָרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים.

הלכה: שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה וְשֶׁלִּשְׁבִיעִית שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הָעִיסָּה לֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְנִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ אָסוּר לְזָרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים. בְּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וּבְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְנִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ אָסוּר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים. רִבִּי לָעְזָר בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים.

רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי מַה בֵּין תְּרוּמָה אֶצֶל הַזָּרִים מַה בֵּין שְׁבִיעִית אֶצֶל הַכֹּהֲנִים. תְּרוּמָה אֶצֶל הַזָּרִים אֲסוּרָה שְׁבִיעִית אֶצֶל הַכֹּהֲנִים מוּתֶּרֶת. חָזַר וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן תִּיפְתָּר שֶׁנָּפַל שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה תְּחִלָּה. לֹא בָאתָה שְׁבִיעִית אֶלָּא לְפָגוּם.

רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשִׁיטַּת אָבִיו. מָהוּ בְּשִׁיטַּת אָבִיו. כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר נוֹתְנֵי טְעָמִים לְפָגָם מוּתָּר. כֵּן רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם מוּתָּר. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי מָהוּ בְּשִׁיטַּת אָבִיו כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר כָּל הַסְּפִיחִין מוּתָּרִין. כֵּן רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר כָּל הַסְּפִיחִין מוּתָּרִין. כְּלוּם אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶלָּא בִּסְפִיחֵי יָרָק דִּילְמָא בִּסְפִיחֵי זְרָעִים. וְקָמַת הִיא סְפִיחֵי יָרָק הִיא סְפִיחֵי זְרָעִים.

רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין אַחַת בְּשִׁיטַּת אָבִיו וְאַחַת בְּשִׁיטַּת חֲכָמִים. בְּשִׁיטַּת אָבִיו מִשּׁוּם נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם מוּתָּר. בְּשִׁיטַּת חֲכָמִים מִשּׁוּם שֵׁמוֹת מִצְטָרְפִין.

ט משנה: חֲתִיכָה שֶׁל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְשֶׁל פִּיגּוּל וְשֶׁל נוֹתָר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם חֲתִיכוֹת אָסוּר לַזָּרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים. בְּשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבְשַׂר קָדָשִׁים קַלִּים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם בְּשַׂר הַתַּאֲוָה אָסוּר לַטְּמֵאִים וּמוּתָּר לַטְּהוֹרִים.

הלכה: תַּנֵּי שֶׁל פִּיגּוּל וְשֶׁל נוֹתָר וְשֶׁל קָדָשִׁים קַלִּים.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא אָמַר אֶלָּא קָדָשִׁים קַלִּים. פִּיגּוּל וְנוֹתָר לְאַחַר זְרִיקָה לֹא כְלִפְנֵי זְרִיקָה הֵן. לֹא אָמַר אֶלָּא פִּיגּוּל וְנוֹתָר דָּבָר שֶׁאֵין זְרִיקָה מַתֶּרֶתוּ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים הָא בְקָדָשִׁים קַלִּין הוֹאִיל וְהֵן מוּתָּרִין אַחַר זְרִיקָה אֲפִילּוּ לִפְנֵי זְרִיקָה אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם זָרוּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לֹא אָמְרוּ אֶלָּא קָדָשִׁים קַלִּים. פִּיגּוּל וְנוֹתָר לְאַחַר זְרִיקָה לֹא כְלִפְנֵי זְרִיקָה הֵן. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר פִּיגּוּל וְנוֹתָר לְהוֹצִיא קָדָשִׁים קַלִּים לְאַחַר זְרִיקָה. הָא לִפְנֵי זְרִיקָה הוֹאִיל וְהֵן אֲסוּרִין בְּקָדָשִׁים קַלִּין לוֹקִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם זָרוּת. אָמַר רִבִּי אָבִין לִישָּׁן מַתְנִיתָה מְסַיְּעָא לְרִבִּי יוֹסֵי נִדְבוֹתֵיךְ זוֹ תוֹדָה וּשְׁלָמִים שֶׁאִם אָכַל מֵהֶן לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים לוֹקֶה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר כְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא כֵן סָבְרַנָן מֵימַר כּוּלְּהֶן לְשׁוֹן תְּרוּמָה מִצְטָרְפִין. וָכָא יִצְרְפוּ כוּלָּן לְשׁוֹן טוּמְאָה וּלְשׁוֹן זָרוּת. סָבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּהָדָא. דְּתַנֵּי בַּר קַפָּרָא חֲתִיכָה שֶׁלְּקוֹדֶשׁ וְשֶׁלְּפִיגּוּל וְשֶׁלְּנוֹתָר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַחֲתִיכוֹת רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין.

פרק ג

א משנה: בֶּגֶד שֶׁצְּבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדָּלֵק. נִתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים כּוּלָּן יִדָּלְקוּ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם.

הלכה: בֶּגֶד שֶׁצְּבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדָּלֵק כול׳. כְּתִיב וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי בְּסָמוּךְ לְפִירְיוֹ. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי בְּעוֹרֵל אֶת פִּרְיוֹ. מָאן דְּאָמַר בְּעוֹרֵל אֶת פִּרְיוֹ קְלִיפִּין וְגַרְעִינִין בְּמַשְׁמַע. מָאן דְּאָמַר בְּסָמוּךְ לְפִרְיוֹ קְלִיפִּין בְּמַשְׁמַע וְלֹא גַרְעִינִין. וְגַרְעִינִין מְנַיִין. חֲוִי סוֹפָךְ מֵימָר אֶת פִּרְיוֹ בְּסָמוּךְ לְפִרְיוֹ. אִית דְּבָעֵי נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ דָּבָר שֶׁהוּא עוֹרֵל אֶת פִּרְיוֹ וּפִרְיוֹ עוֹרְלוֹ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכַל לֹא תֹאכְלוּ לֹא יֵאָכְלוּ אַתְּ תּוֹפֵס אִיסּוּר הֲנָיָה בְּאִיסּוּר אֲכִילָה עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב וְיִפְרֹשׁ לָךְ כְּשֵׁם שֶׁפֵּירֵשׁ לָךְ בְּאֶבֶר מִן הַחַי וּבִנְבֵילָה. מַה פֵּירֵשׁ לָךְ בְּאֶבֶר מִן הַחַי. וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵיפָה לֹא תֹאכֵלוּ. וּמַה פֵּירֵשׁ בִּנְבֵילָה. לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵילָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ. תַּנֵּי חִזְקִיָּה וּפְלִיג. וְכִי מָה אָסְרוֹ לַכֶּלֶב.

וְהָא כְתִיב כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ. מֵעַתָּה אַתָּה תּוֹפֵס אִיסּוּר אִיסּוּר הֲנָיָה לְאִיסּוּר אֲכִילָה. שַׁנְיָא הִיא דִּכְתִיב וְחֵלֶב נְבֵילָה וְחֵלֶב טְרֵיפָה. וְהָכְתִיב רַק אֶת הַדָּם. מֵעַתָּה אַתְּ תּוֹפֵשׂ אִיסּוּר הֲנָיָה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. שַׁנְיָא הִיא דִּכְתִיב עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. מַה מַיִם מוּתָּרִין בַּהֲנָיָה אַף הַדָּם מוּתָּר בַּהֲנָיָה. וְהָכְתִיב עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ קַיְימְתִּיהּ בְּגִיד הַנָּשֶׁה שֶׁלִּנְבֵילָה. וְהָכְתִיב וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי אַחֲוָה דְּרִבִּי יוֹסֵי. שַׁנְיָא הִיא שֶׁקָּבַע לוֹ הַכָּתוּב זְמָן. וְהָכְתִיב לֹא תֹאכְלוּם כִּי שֶׁקֶר הֵם. אָמַר רִבִּי מָנָא מִיעֵט אִיסּוּר הֲנָיָה שֶׁבּוֹ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָעוֹשֶׂה אִיסְפְּלָנִית מִשּׁוֹר הַנִּסְקָל וּמֵחֲמֵת שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח אֵינוֹ לוֹקֶה. שֶׁאֵין לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ מְחוּוָּר. מִכְּלָאֵי הַכֶּרֶם לוֹקֶה. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָא פֵּן תִּקְדַּשׁ פֵּן תּוּקַד אֵשׁ. מֵעָרְלָה צְרִיכָה. עֲשֵׂה לְרָחֵק כְּתִיב. לֹא תַעֲשֶׂה לְאוֹכְלוֹ כְּתִיב. לֹא תַעֲשֶׂה לְרָחֵק לֵית כְּתִיב.

בְּמַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁבְּשָׂרוֹ אָסוּר בַּאֲכִילָה. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ. לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁכְּשֵׁם שֶׁאָסוּר בַּאֲכִילָה כָּךְ הוּא אָסוּר בַּהֲנָיָה. מַה עָבַד לָהּ רִבִּי יוֹחָנָן. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁקָּדְמוּ הַבְּעָלִים וּשְׁחָטוּהוּ עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינוֹ.

רִבִּי זְעִירָה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. הָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. חָדָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר. וְחָדָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן.

רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכְלוּ אֵין אַתְּ תּוֹפֵס אִיסּוּר הֲנָיָה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. בִּנְיַן אָב שֶׁבְּכוּלָּן וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף. תַּנֵּי חִזְקִיָּה מְסַייֵעַ לְרִבִּי יוֹחָנָן. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ. לְאֵי זֶה דָבָר נֶאֱמַר וְחֵלֶב נְבֵילָה וְחֵלֶב טְרֵיפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ אַפִּילּוּ לִמְלֶאכֶת הַגָּבוֹהַּ. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ. לְאֵי זֶה דָבָר נֶאֱמַר עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ. מָה הַמַּיִם מַכְשִׁירִין אַף הַדָּם מַכְשִׁיר. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכְלוּ כָל נְבֵילָה. לְאֵי זֶה דָבָר נֶאֱמַר לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁגֵּר תּוֹשָׁב אוֹכֵל נְבֵילוֹת. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵיפָה לֹא תֹאכֵלוּ. לְאֵי זֶה דָבָר נֶאֱמַר לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ אַתָּה מַשְׁלִיךְ לַכֶּלֶב וְאֵי אַתָּה מַשְׁלִיךְ חוּלִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָעֲזָרָה.

מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְרִבִּי אֶלְעָזָר. מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְרִבִּי אֶלְעָזָר. לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לַעֲשׂוֹת אֶת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל. אַתָּה אוֹמֵר לְכָךְ. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְאוֹסְרוֹ בַּהֲנָיָה. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ לָמַדְנוּ שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָיָה. הָא מָה תַּלְמוּד לוֹמַר וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לַעֲשׂוֹת אֶת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל דַּבְּרִי רִבִּי יֹאשִׁיָּה. רִבִּי יִצְחָק אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ. מָה אִם שְׂרָצִים קַלִּין עָשָׂה בָהֶן מַאֲכִיל כְּאוֹכֵל. חָמֵץ הֶחָמוּר אֵינוֹ דִין שֶׁנַּעֲשֶׂה בוֹ מַאֲכִיל כְּאוֹכֵל. הָא מָה תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לֹא בָא הַכָּתוּב אֶלָּא לְאוֹסְרוֹ בַּהֲנָיָה. בְּגִין דִּכְתִיב לֹא יֵאָכֵל. הָא מִלֹּא תֹאכַל לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם. וְהָדָא מְסַייְעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן.

פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין קַרְקַע נֶאֱסָר. צָר צוּרָה בְּקַרְקַע נֶאֱסָר. צָבַע דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִים. אִילּוּ הִשְׁתַּחֲוָוה לוֹ לֹא אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁצְּבָעוֹ אָסוּר. מִיכָּן שֶׁצְּבָעוֹ צְרִיכָה.

בֶּגֶד גָּדוֹל שֶׁצְּבָעוֹ עַל מְנָת לְחוֹתְכוֹ מַה אַתְּ עָבֵד לָהּ כְּמוּסְגָּר אוֹ כְּמוּחְלָט. אֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּמוּסְגָּר מוּתָּר. אֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּמוּחְלָט אָסוּר.

צְבָעוֹ וְחָזַר וּצְבָעוֹ וְהִקְדִּימַ. נֹאמַר אִם הָיָה צְרִיכָה לִצְבִיעָה הָרִאשׁוֹנָה אָסוּר. וְאִם לָאו מוּתָּר. צְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּעָרְלָה וְחָזַר וּצְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּחוּלִין. מָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם מוּתָּר. אוֹף הָכָא מוּתָּר. וּמָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם אָסוּר. אוֹף הָכָא אָסוּר. צְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּעָרְלָה וְחָזַר וּצְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי רִימּוֹן שֶׁלְּחוּלִין. יֵיבָא כְהָדָא. עִיגּוּלֵי דְּבִילָה הַגְּדוֹלִים מַעֲלִין אֶת הַקְּטַנִּים וְהַקְּטַנִּים מַעֲלִין אֶת הַגְּדוֹלִים. רַב הוּנָא אָמַר כֵּינִי מַתְנִיתָא הַגְּדוֹלִים מַעֲלִין אֶת הַקְּטַנִּים בְּמִשְׁקָל וְהַקְּטַנִּים מַעֲלִין אֶת הַגְּדוֹלִים בְּמִינְיָן. תַּמָּן מִין בְּמִינוֹ. בְּרַם הָכָא מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. צְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּעָרְלָה וְחָזַר וּצְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי חוּלִין מִין אֶחָד. יֵיבָא כְהָדָא. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר תְּאֵנִים שְׁחוֹרוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַלְּבָנוֹת וְהַלְּבָנוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַשְּׁחוֹרוֹת. תַּמָּן הוּא רָאוּי לְחַתְּכָן. בְּרַם הָכָא אֵינוֹ רָאוּי לְחַתְּכוֹ. מָה דָמֵי לָהּ. גְּזִים גְּזִיזִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מָה דָמֵי לָהּ. בֶּגֶד גָּדוֹל שֶׁצְּבָעוֹ עַל מְנָת לְחַתְּכוֹ. מֵיעַבְדִינֵיהּ דּוּדְרְסִין.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן סַמְמָנִין בְּסַמְמָנִין בְּטֵילִין בְּמָאתַיִם. מֵי צְבָעִים בְּמֵי צְבָעִים בְּטֵילִין בְּרוֹב.

אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. חֲנַיֵּית עָרְלָה בְּטֵיבֵּרְיָא בְּרוֹב. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. תַּבְשִׁיל שֶׁבִּישְּׁלוֹ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדָּלֵק. פָּתַר לָהּ קְרִיָּה בִּקְדֵירוֹת.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִיסְבּוֹר סָבַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. שֶׁמּוּתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן בִּתְחִילָּה לֹא לְשֶׁעָבַר. מַיי כְּדוֹן. אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְצָבְעוֹ. אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהִיתֵּר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ.

אוֹתוֹ הָאִיסּוּר שֶׁבּוֹ כְּדֵי לְאָסְרוֹ. אִם אֵין בּוֹ כְּדֵי לִצְבַּע. אֹתֶ רוֹאֶה הַהֵיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ. אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אֵין בּוֹ כְּדֵי לְאָסְרוֹ.

תַּמָּן תַּנִּינָן אֵילּוּ דְּבָרִים שֶׁלְּגוֹיִם אֲסוּרִין וְאִיסּוּרָן אִיסּוּר הֲנָיָה. הַיַּיִן. וְהַחוֹמֶץ שֶׁלְּגוֹיִם שֶׁהָיָה מִתְּחִילָּתוֹ יַיִן. וְחֶרֶס הַדְּרָיָנִי. רִבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. רִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּתַנֵּי חֶרֶס הַדְּרָיָנִי אָסוּר וְאִיסּוּרוֹ אִיסּוּר הֲנָיָה. מַה נָן קַיָּמִין. אִם בְּשֶׁנִּתְנוּ בְתַבְשִׁיל דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אִם בְּשֶׁמְּכָרוֹ חוּץ מִדְּמֵי יַיִן נֶסֶךְ שֶׁבּוֹ דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּמִין בְּשֶׁנִּתְנוּ עַל גַּבֵּי תַבְשִׁיל.

מָהוּ לִסְמוֹךְ בּוֹ כַּרְעֵי הַמִּיטָּה. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר אָסוּר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתָּר. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. הָהֵן בֶּגֶד דְּתַנִּינָן הָכָא מָהוּ לִסְמוֹךְ בּוֹ אֶת הַמִּיטָּה. וְאִיקְפַּד לְקוֹבְּלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אֲפִילּוּ לְמָאן דְּאָמַר תַּמָּן מוּתָּר. הָכָא אָסוּר. תַּמָּן אֵין אִיסּוּרוֹ נִיכָּר. בְּרַם הָכָא אִיסּוּרוֹ נִיכָּר.

אָמַר רִבִּי חַגַּיי. כַּד נַחְתִּית מִן אִילְפָא שְׁמָעִית קָלֵיהּ דְּרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא יְתִיב מַתְנֵי. בֶּגֶד שֶׁצְּבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדָּלֵק. וְתַנִּינָן נָטַל הִימְּינָה כְּרִכּוּד אָסוּר בַּהֲנָיָה. אָרַג בּוֹ אֶת הַבֶּגֶד אָסוּר בַּהֲנָיָה. יַיִן נֶסֶךְ שֶׁנָּפַל לַבּוֹר כּוּלּוֹ אָסוּר בַּהֲנָיָה. וְתַנִּינָן רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. יִימָּכֵר כּוּלּוֹ לְגוֹי חוּץ מִדְּמֵי יַיִן נֶסֶךְ שֶׁבּוֹ. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר יַעֲקֹב. חַגַּיי קְשָׁתֵיהּ רִבִּי חַגַּיי קְיֵימָהּ. מַיי כְּדוֹן. תַּמָּן אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִיקַּח יַיִן מִן הַגּוֹי. בְּרַם הָכָא דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִיקַּח בֶּגֶד מִן הַגּוֹי.

ב משנה: הַצּוֹבֵעַ מִלְּא הַסִּיט בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה וַאֲרָגוֹ בַּבֶּגֶד וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה הוּא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר יִדָּלֵק הַבֶּגֶד. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. הָאוֹרֵג מִלְּא הַסִּיט מִצֶּמֶר הַבְּכוֹר בְּבֶגֶד יִדָּלֵק הַבֶּגֶד. וּמִשֶּׁיָּעָר הַנָּזִיר וּמִפֶּטֶר חֲמוֹר בַּשַּׂק יִדָּלֵק הַשַּׂק. וּבְמוּקְדָּשִׁין מְקַדְּשִׁין כָּל שֶׁהֵן.

הלכה: מָאן תַּנָּא סִיט. רִבִּי מֵאִיר. בְּרַם כְּרַבָּנִין הוּא סִיט הוּא פָּחוֹת מִסִּיט.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר לֵיהּ מִשֵּׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. צֶמֶר בְּכוֹר שֶׁטָּרְפוּ בָּטֶל בְּרוֹב. אַיְתִיהּ רִבִּי חִיָּיה צִיפּוֹרָאָה קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. לִיטְרָא בִּשְׁמוֹנָה וְלֹא הוֹרֵי אִילּוּלֹא דְּאָמַר רִבִּי יָסָא. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. הָאוֹרֵג מִלּוֹא הַסִּיט מִצֶּמֶר הַבְּכוֹר בְּבֶגֶד יִדָּלֵק הַבֶּגֶד. אָמַר לֵיהּ. אִילּוּ אִיתְתָּבַת תַּמָּן אִית חֲוָות יְאוּת.

תַּמָּן תַּנִּינָן אֵילּוּ הֵן הַנִּשְׁרָפִין. וְתַנִּינָן אֵילּוּ הֵן הַנִּקְבָּרִין. הָכָא אַתְּ אָמַר יִשָּׂרְפוּ וְהָכָא אַתְּ אָמַר יִקָּבְרוּ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּאן בְּשַׂק כָּאן בְּשִׁיעֵר. מָה בֵּין שַׂק מָה בֵּין שִׁיעֵר. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל שַׂק מָצוּי לְחַטָּחֵט אֲחָרָיו. שִׁיעֵר אֵין מָצוּי לְחַטָּחֵט אֲחָרָיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כָּאן בְּמִקְדָּשׁ כָּאן בִּגְבוּלִין. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר. כָּאן בִּנְזִיר טָהוֹר כָּאן בִּנְזִיר טָמֵא. וְהָתַנִּינָן פֶּטֶר חֲמוֹר. אִית לָךְ מֵימַר כָּאן בְּמִקְדָּשׁ כָּאן בִּגְבוּלִין. כָּאן בִּנְזִיר טָהוֹר כָּאן בִּנְזִיר טָמֵא. אֶלָּא כָּאן בְּשַׂק וְכָאן בְּשִׁיעֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. הֵן דְּתֵימַר יִשָּׂרֵף. שְׂעָרוֹ. הֵן דְּתֵימַר יִקָּבֵר. גּוּפוֹ.

וּבְמוּקְדָּשִׁין מְקַדְּשִׁין כָּל שֶׁהֵן. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָדָא דְתֵימַר בְּקָדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין. אֲבָל בְּקָדָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶן מַתִּירִין צְרִיכִין סִיט. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי וְהָא מַתְנִיתָא פְּלִיגָא. הָאוֹרֵג מִלֹּא הַסִּיט מִצֶּמֶר הַבְּכוֹר בְּבֶגֶד יִדָּלֵק הַבֶּגֶד. וּבְכוֹר לֹא כָּקָדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין הוּא.

אִית דְּתַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. אִית דְּלָא תַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. מָאן דְּתַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר אִית לֵיהּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים מְקַדְּשִׁין. מָאן דְּלָא תַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר הָנֵי כְּפָרוֹת שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת.

ג משנה: תַּבְשִׁיל שֶׁבִּישְּׁלוֹ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדָּלֵק. נִתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. תַּנּוּר שֶׁהִסִּיקוּ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה וְאָפָה בּוֹ אֶת הַפַּת תִּידָּלֵק הַפַּת. נִתְעָרְבָה בַּאֲחֵרוֹת תַּעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם.

הלכה: אַבָּא בַּר יִרְמְיָה כַּהֲנָא בַּר יִרְמְיָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי בָּא רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. גִּידּוּלֵי עָרְלָה שֶׁעִימְּמוּ חֲרֵי אֵילּוּ מוּתָּרוֹת. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. אִם חָדַשׁ יוּתַּץ. אִם יָשָׁן יוּצַּן. רִבִּי חֲנַנְיָא אָמַר לֵית כָּן. רִבִּי מָנָא אָמַר אִית כָּן. בְּשֶׁהֶבִיא עֵצִים לַחִים וְנִיגְבּוּ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה.

אֲבָנִים מְנוּקָּעוֹת שֶׁעָשָׂאן סִיד. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי עָלּוּ מִטּוּמְאָתָן. וְאִית תַּנֵּיי תַנֵּי לֹא עָלּוּ מִידֵּי טוּמְאָתָן. מָאן דְּאָמַר עָלּוּ מִידֵּי טוּמְאָתָן. חֲרֵי אֵילּוּ מוּתָּרוֹת. וּמָאן דְּאָמַר לֹא עָלּוּ מִידֵּי טוּמְאָתָן. חֲרֵי אֵילּוּ אֲסוּרוֹת. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר עָלּוּ מִידֵּי טוּמְאָתָן. חֲרֵי אֵילּוּ אֲסוּרוֹת. דִּכְתִיב צָרַעַת מַמְאֶרֶת. תֵּן בּוֹ מְאֵירָה וְאַל תֵּיהֶנֶה מִמֶּנּוּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַנִּשְׁרָפִין אֲפָרָן מוּתָּר חוּץ מֵאֹפֶר הַבָּא מַחְמַת עֲבוֹדָה זָרָה. הָתִיב רִבִּי חִיָּיה בַּר יוֹסֵף קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. חֲרֵי אֹפֶר הַבַּיִת חֲרֵי אֵינוֹ בָא מַחְמַת עֲבוֹדָה זָרָה. וְאַתְּ אָמַר אָסוּר. אָמַר לֵיהּ שַׁנְיָיה הִיא. דִּכְתִיב נְתִיצָה נְתִיצָה.

ד משנה: מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תִלְתָּן שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם יִדָּלֵקוּ. נִתְעָרְבוּ בַּאֲחֵרִים כּוּלָּם יִדָּלֵקוּ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. שֶׁהָיָה רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִיטָּמְנוֹת מְקַדֵּשׁ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ אֶלָּא שִׁשָּׁה דְּבָרִים בִּלְבַד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר שִׁבְעָה.

הלכה: וְכַמָּה הִיא חֲבִילָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה זֵירִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אַרְבַּע מִינְהֶן מִיטָּה.

רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר עֲשָׂרָה דְּבָרִים מְקַדְּשִׁין. וְחָרָנָה אָמַר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר כָּל הַדְּבָרִים מְקַדְּשִׁין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא

אָמַר שְׁמוּעָתָא. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל מָאן דְּאָמַר דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר עֲשָׂרָה דְּבָרִים מְקֻדָּשִׁין. דְּתַנְיָנָן תַּמָּן אָמַר רַבִּי יוּדָה לֹא הוּזְכְּרוּ רִימּוֹנֵי בָדָן וַחֲצִירֵי גֶּבַע אֶלָּא שֶׁיִּהוּ מִתְעַשְּׂרִין וַדַּאי בְּכָל מָקוֹם.

וּשְׁאָר כָּל הָרִימּוֹנִין אֵין דַּרְכָּן לְהִימָּנוֹת. אֶלָּא רִימּוֹנֵי בָדָן עַל יְדֵי שֶׁהֵן חֲבִיבִין דַּרְכָּן לְהִימָּנוֹת. וּשְׁאָר כָּל הָרִימּוֹנִין עַל יְדֵי שֶׁאֵין חֲבִיבִין אֵין דַּרְכָּן לְהִימָּנוֹת.

ה משנה: וְאֵילּוּ הֵן אֱגוֹזֵי פֶּרֶךְ וְרִימּוֹנֵי בָדָן. וְחָבִיּוֹת סְתוּמוֹת. וְחוּלְפּוֹת תְּרֵדִין. וְקוּלְסֵי כְרוּב וּדְלַעַת יְוָנִית. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אַף כִּכָּרוֹת שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת. הֶרְאוּי לְעָרְלָה עָרְלָה לְכִלְאֵי הַכֶּרֶם כִּלְאֵי הַכֶּרֶם.

הלכה: רִבִּי יוֹנָה בָעֵי. הָא שְׁקִידֵי פֶּרֶךְ לֹא.

מַתְנִיתָא בִּסְתוּמָה בֵּין הַסְּתוּמוֹת. אֲבָל סְתוּמָה בֵּין הַפְּתוּחוֹת וְנִפְתָּחָה אוֹ פְתוּחָה בֵּין הַסְּתוּמוֹת וְנִסְתְּמָה צְרִיכוֹת שִׁיעוּר אֶחָד. הֵיךְ אֵיפְשָׁר לִפְתוּחָה אֶצֶל הַסְּתוּמוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. תִּיפְתָּר בִּפְתוּחָה אֶצֶל הַחֲנָוָנוֹנִי שֶׁהִיא כִסְתוּמָה אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת. וְהָתַנִּי וְנִסְתְּמָה. תִּיפְתָּר שֶׁחָזַר [בַּעַל הַבַּיִת] וּנְטָלָה.

רִבִּי קִרְיסְפָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל אִילֵּין קִירְיָיא וְקִרְוָותָא דַּאֲנָן אָכְלִין דְּלַעַת יְוָנִית אִינּוּן.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי. וְלָמָּה לִי נָן אָמְרִין הָרְאוּי לְתְרוּמָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי תְּרוּמָה נוֹהֶגֶת בַּכֹּל. עָרְלָה אֵינָהּ נוֹהֶגֶת בַּכֹּל.

ו משנה: נִתְפַּצְּעוּ הָאֱגוֹזִים נִתְפָּרְדוּ הָרִימּוֹנִים נִתְפַּתְּחוּ הֶחָבִיּוֹת נֶחְתְּכוּ הַדְּלוּעִים נִתְפָּרְשׁוּ הַכִּכָּרוֹת יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם.

הלכה: נָפְלוּ וְאַחַר כָּךְ נִתְפַּצְּעוּ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד לֹא יַעֲלוּ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אָמַר בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד יַעֲלוּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שׁוֹגֵג יַעֲלוּ מֵזִיד לֹא יַעֲלוּ. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. קָנְסוּ בְּשׁוֹגֵג מִפְּנֵי מֵזִיד. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה. כְּבָר קָנְסוּ בְיָדוֹ. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי. כַּיי דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הָאִיסּוּרִין שֶׁרִיבָּה עֲלֵיהֶן שׁוֹגֵג מוּתָּר. מֵזִיד אָסוּר.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה וַחֲמִשִּׁים חָבִיּוֹת. נִתְפַּתְּחוּ מֵאָה מוּתָּרוֹת. חֲמִשִּׁים אֲסוּרוֹת. וְהַשְּׁאָר לְכְשֶׁיִּפָּתְחוּ יְהוּ מוּתָּרוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְכְשֶׁיִּפָּתְחוּ הָא לְפַתֵּחַ לְכַתְּחִילָּה אָסוּר.

דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי שָׁאֲלִין. דְּלַעַת שְׁלָקָהּ בְּבֵית אָבִיהָ מָהוּ שֶׁתִּטְבּוֹל לְמַעֲשְׂרוֹת. לֵוִי שָׁאַל מָהוּ שֶׁתְּטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין. שְׁלָקָהּ בִּמְחוּתֶכֶת הִיא. מִילְתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל אָמַר שֶׁהִיא מְטַמֵּא טוּמְאַת אוֹכְלִין. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. תְּאֵנִים וַעֲנָבִים שֶׁצָּמְקוּ בְּאָבִיהֶן מְטַמְּאִין טוּמְאַת אוֹכְלִין. וְהָרוֹדֶה מֵהֶן בַּשַּׁבָּת חַיָּיב מִשּׁוּם קוֹצֵר.

נִתְפָּרְסוּ כִּכָּרוֹת. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אַף כִּכָּרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

ז משנה: סְפֵק הֶעָרְלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מוּתָּר. וּבְחוּצָה לָאָרֶץ יוֹרֵד וְלוֹקֵט וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִרְאֶנּוּ לוֹקֵט. כֶּרֶם נָטוּעַ יָרָק וְיָרָק נִמְכָּר חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מוּתָּר וּבְחוּצָה לָאָרֶץ יוֹרֵד וְלוֹקֵט וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִלְקוֹט בְּיָד. הֶחָדָשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם. וְהֶעָרְלָה הֲלָכָה. וְהַכִּלְאַיִם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים.

הלכה: אִי זֶהוּ סְפֵק הֶעָרְלָה. כֶּרֶם שֶׁלְּעָרְלָה וַעֲנָבִים נִמְכָּרוֹת חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אַף זֶה סְפֵיקוֹ אָסוּר בְּסוּרְיָא. אִי זֶהוּ סְפֵק הַמּוּתָּר בְּסוּרְיָא. כֶּרֶם שֶׁלְּעָרְלָה וְכֶרֶם אַחֵר בְּצִידּוֹ וַעֲנָבִים נִמְכָּרוֹת חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוּדָה אַף זֶה אָסוּר בְּסוּרְיָא. אִי זֶה סְפֵק הַמּוּתָּר בְּסוּרְיָא. כֶּרֶם נָטוּעַ יָרָק וּשְׁדֵה יָרָק אַחֵר בְּצִידּוֹ וְיָרָק נִמְכָּר חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מוּתָּר.

וּבְחוּץ לָאָרֶץ יוֹרֵד וְלוֹקֵט וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִלְקוֹט בְּיָד. אָמַר רִבִּי יוּדָן עוֹד הִיא בְּקַדְמֵיְיתָא חוֹזֵר וְלוֹקֵחַ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִרְאֶנּוּ לוֹקֵט.

הֶחָדָשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לְעָזָר. דְּתַנְיָנָן תַּמָּן כָּל מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ תְלוּיָה בָאָרֶץ נוֹהֶגֶת בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. וְכָל שֶׁהִיא תְלוּיָיה בָאָרֶץ אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָאָרֶץ חוּץ מִן הֶעָרְלָה וּמִן הַכִּלְאַיִם. רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר אַף הֶחָדָשׁ. מָה טַּעֲמָא דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר בְּכָל מָקוֹם. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. מָה מְקַיְימִין רַבָּנִין טַעֲמָא דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. בֶּחָדָשׁ שֶׁכֵּן שָׁיְצָא בַחוּץ.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן אַף הַחַלָּה עִמָּהֶן. אָמַר לֵיהּ. לֹא אַתְינָן מַתְנִיתִין אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא נוֹהֵג בִּיְשָׂרְאֵל וּבַגּוֹיִם. וְחַלָּה אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְיִשְׂרְאֵל. דִּכְתִיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם וְלֹא שֶׁלְּגוֹיִם.

וְהֶעָרְלָה הֲלָכָה. שְׁמוּאֵל אָמַר כְּהִילְכוֹת הַמְּדִינָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. רִבִּי יָסָא בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר בְּשָׁעָה שֶׁנִּיתְּנָה הֲלָכָה לְכָךְ נִיתְּנָה. אָמַר אִילּוֹלֵא סְלָקַת לְאֶרֶץ דְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא לִשְׁמוֹעַ דָּבָר זֶה דַּיֵּי.

וְהַכִּלְאַיִם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. שְׁמוּאֵל אָמַר בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. הָא בְכִלְאֵי זְרָעִים מוּתָּר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. הָא בְכִלְאֵי זְרָעִים אָסוּר. אָמַר רַב חוּנָא כַּד נַחְתּוֹן מַעֲרַבְיָא דְּתַמָּן אָמְרוּנָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְקַיְימְנוּהָ. אֶת חֻקּוֹתַיי תִּשְׁמוֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאַיִם. שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

הִקִּישׁ כִּלְאֵי זְרָעִים לְכִלְאֵי בְגָדִים וְכִלְאֵי בְהֵמָה. מַה כִּלְאֵי בְגָדִים וְכִלְאֵי בְּהֵמָה שֶׁאֵין תְּלוּיִין בָּאָרֶץ וְנוֹהֲגִין בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. אַף כִּלְאֵי זְרָעִים אַף עַל פִּי שֶׁהֵן תְּלוּיִין בָּאָרֶץ נוֹהֲגִין בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ.

חַד בַּר נַשׁ זָרַע חַקְלֵייהּ שְׂעוֹרִין וְלֶפֶת. עָבַר חָנִין גּוֹבְיתָא וְעָקְרִין. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי שְׁמוּאֵל וּקְנָסֵיהּ. דְּתַנְיָי אֵין עוֹשִׂין עִם יִשְׂרָאֵל בְּכִלְאַיִם. אֲבָל עוֹקְרִין עִמּוֹ בְּכִלְאַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמָעֵט בָּעֲבֵירָה.

תַּנְיָי אֵין עוֹשִׂין עִם הַגּוֹי בְּכִלְאַיִם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. אֲבָל עֲיָירוֹת הַמּוּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן בָּאִינָה וּבָאִימָה וַחֲבֵרוֹתֶיהָ עוֹשִׂין עִמָּהֶן בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. אֵין עוֹשִׂין עִם הַגּוֹי בְּכִלְאַיִם בָּאָרֶץ. שְׁמוּאֵל פָּתַר מַתְנִיתָא. אֵין עוֹשִׂין עִם הַגּוֹי בְּכִלְאַיִם בָּאָרֶץ. בֵּין בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. אֲבָל עֲיָירוֹת הַמּוּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן בָּאִינָה וּבָאִימָה וַחֲבֵרוֹתֶיהָ עוֹשִׂין עִמָּהֶן בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. כְּשֵׁם שֶׁכִּלְאַיִם בָּאָרֶץ כָּךְ כִּלְאַיִם בְּחוּצָה לָאָרֶץ. כִּלְאֵי הַכֶּרֶם. הָא כִּלְאֵי זְרָעִים מוּתָּר. רִבִּי יוֹחָנָן פָּתַר מַתְנִיתָא. אֵין עוֹשִׂין עִם הַגּוֹי בְּכִלְאַיִם בָּאָרֶץ. בֵּין בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. אֲבָל עֲיָירוֹת הַמּוּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן בָּאִינָה וּבָאִימָה וַחֲבֵרוֹתֶיהָ עוֹשִׂין עִמָּהֶן בְּכִלְאַיִם. כְּשֵׁם שֶׁכִּלְאַיִם בָּאָרֶץ כָּךְ כִּלְאַיִם בְּחוּצָה לָאָרֶץ. בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. הָא בְּכִלְאֵי זְרָעִים אָסוּר.